

Nya Åland

19 NOVEMBER 2008 NR 270 PRIS 1,20 €

Spelar teater och bär rekvisita

KULTUR. Att spela turnéteater handlar också om att bära rekvisita.

I går kom Åbo Svenska Teater till Åland med "De 39 stegen". Nyan har träffat skådespelaren **Jimmy Wahlforss** och nya ÅST-dramaturgen **Pekka Sonck**.

SIDAN 8

Ålämning i kapardrama på svenskt lastfartyg

"Lite spännande blev det nog ett tag"

NYHETER. Frank Degerth från Lumparland jobbar ombord på svenska lastfartyget ms Traviata. För drygt en vecka sedan utsattes Traviata för ett kapningsförsök utanför Somalias kust.

Två piratbåtar med vapen ombord satte kurs mot fartyget men Traviatas be-

sättning kunde med hjälp av hög fart ta sig i säkerhet.

–Nervös skulle jag nog inte säga att jag var men lite spännande blev det nog ett tag där, skriver Frank i ett mail till Nya Åland och tillägger att han nog har kniven under kudden om han måste åter-

vända till de somaliska piratvattnen.

Vattnen utanför Somalia har alltid varit kända för sina sjörövare men under den senaste tiden har kapningsverksamheten ökat kraftigt. I början av veckan kom piraterna över en stor dansk oljetanker.

SIDAN 3

Frank Degerth.

GRANSKNINGEN AV ÅLANDSDAGARNA

Jörgen Strand hördes inte i utredning

NYHETER. Som dåvarande näringsminister var det Jörgen Strand (fs) som anställde Gunilla Hellman som projektledare för Ålandsdagarna.

–Hon hade goda papper och referenser, säger Strand som senare fått vetskap om att Hellman tidigare arbetat med projekt som gått dåligt ekonomiskt.

Strand är mycket kritisk till granskningen och utvärderingen av Ålandsdagarna, och att han inte blev hörd vid utredningen.

SIDAN 12

Avhopp kan sänka Mise

NYHETER. Att Mariehamn och Jomala kan gå in för att lämna Mise blev en kalldusch för representanter för de mindre kommunerna.

–Jag gissar att Mise ramlar ihop. Sedan är vi tillbaka där vi började, säger Håkan Jansson från Hammarland.

Chansen att göra något bra av Mise minskar utan de två största medlemmarna, konstaterar Bernt Randelin från Finström.

–Det är dåligt om man tänker lämna Mise innan man sett vad det kan ge.

SIDAN 4

Domare blev nedröstad

NYHETER. Domaren hade nöjt sig med villkorligt fängelsestraff och böter. Men nämndemännen i tingsrätten var eniga och straffet blev därför ovillkorligt fängelse i drygt fem månader för två fall av grovt rattfylleri och andra brott.

SIDAN 5

Det finns många muskler kring käken.

Foto: JONAS EDSVIK

Bit inte ihop!

NYHETER. Åsa Isaksson är Ålands första revoiceterapeut. Behandlingen riktar sig till personer som har problem med rösten, andningen och bettet.

–Många personer har problem med spänningshuvudvärk. Jag masserar hela kroppen, men betoningen ligger på överkroppen, säger hon.

SIDAN 7

Henrys grejer. Henry Höglunds företag bogserar och transporterar det mesta med sina pråmar och pontoner.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Med vattnet som arbetsplats

REPORTAGE. Pråmar, pontoner, svävar och andra flyttug är Henry Höglunds födkrok. Det som för andra ser ut som rostiga gamla båtar och vrak är fullgoda fartyg.

Höglund använder sin flotta i Estland, Sve-

rige och Ryssland förutom inom Finland. För tillfället har han en båt i arbete i Sankt Petersburg vid ett dammbygge i Finska viken.

Det Höglund saknar är ett industriområde på Åland där han kan få ha sin utrustning i

fred. Han anser att folk inte förstår att det också måste finnas industri på Åland.

–Nu springer folk bakefter hela tiden.

SIDORNA 10-11

5 nyheter

"Vi fokuserar på hela livskarriären"

JANINE SMEDS OM MARTHA-FEMINISMEN.

9 folk

Hjördis Sundblom i Degerby kan berätta mer om Johannes Sarapu som arbetade på Granboda flygstation på Föglö.

14 sport

Karl-Erik Smulter visade i Förbundsmästerskapen i gymnastik att gammal är äldst.

åland 24 ikväll

Kolon handlar om nerladdning av musik. Vi får också se första bidraget till filmtävlingen "inspirera andra genom att agera för klimatet".

Följ sjövädret på **nyan.ax**

Annika Orre
Epost: annika.orre@nyan.ax
Telefon: 528 450

Strandnäs skola värd för internationellt arbetsmöte

Matkassen-nätverk i full gång

Deltagare från fyra länder samt Åland möttes i Mariehamn förra veckan för att sy ihop Interreg-projektet Matkassen där Strandnäs skola är en av parterna.

Matkassen-projektet ska bli en utgångspunkt för lärande på alla livsstadier, heter det.

I början av sommaren berättade Nya Åland om Matkassen – eller Matkorgen som det kallades i artikeln – där Strandnäs skola i Mariehamn och landskapsregeringens jordbruksbyrå spelar två av huvudrollerna. Bakgrunden är Östersjöns ohälsa och jordbrukets roll både som nedsmutsare och som den näringsgren som kan göra mycket för att minska övergödningen.

Skolans roll är att förverkliga den pedagogiska delen. Eleverna får fördjupad kunskap om ekologi och livsmedelsproduktion via ämnesöverskridande lärande med fokus på forskning och fältstudier.

Bygger nätverk

Arbetsmötet som hölls förra veckan i Mariehamn lockade cirka 25 deltagare från alla de 14 samarbetsparterna från Sverige, Finland, Estland, Lettland och Åland. Meningen är att bygga nätverk i alla berörda länder med dem som sysslar med skolmat. **Hans von Essen** är vice koordinator.

– Sedan i våras har vi fått ihop hela ansökan för Interreg-projektet med alla parter. Vi har också fått med Åbo finska gymnasium och yrkeshögskolan i Åbo som ska ordna en kurs på högskolenivå, berättar han.

Pilotprojekt

Matkassen i Strandnäs skola blir ett pilotprojekt som ska handla om hela livet, beskriver Hans von Essen.

– På mötet i Mariehamn deltog kostchefen och rektorn för den lokala restaurangskolan i Södertälje som är en av våra samarbetsparter. Det som Strandnäs skola och de andra Mariehamnskolorna redan

Matkassen. På bilden syns de flesta av deltagarna i det internationella Matkassen-projektet där Strandnäs skola och landskapsregeringen spelar en nyckelroll. Deltagarna kommer från Sverige, Finland, Estland och Lettland och från Åland. Ålänningarna på bilden är prisbelönta skolköksan Maj-Gun Sjöberg till vänster i bild med röd kapp och lärarna Anders Eriksson, Anette Engström, Johanna Lindholm och Yvonne Jakobsson i en klunga längst bak. Fotografen Lotta Jakobsson deltar också i Matkassen.

Foto: PRIVAT

gör – att en så stor del som möjligt av maten som serveras är ekologisk – har Södertälje som mål. Men där har byråkratin lagt hinder i vägen.

Matkassen ska alltså integreras i undervisningen. Det betyder att lärare i matematik, fysik, kemi, samhällskunskap, biologi och hemkunskap, bland andra ämnen, ska se över läroplanen i respektive ämne och möjligen göra studiebesök hos andra projektdeltagare. Meningen är att den praktiska undervisningen ska börja hösten 2009.

Jordnära

– I Matkassen är vi jordnära. Vi nöjer oss inte med teori, utan eleverna besöker gården,

tittar på helheten som fångas med bland annat siffror, de lär sig hur mycket foder en ko behöver per år, hur mycket mjölk kon producerar, hur stora gödselmängderna blir, vart det tar vägen och hur stor övergödningseffekten blir. Om man övar upp den här förmågan kan man besöka också andra gårdar och snabbt räkna ut nyckeltalen också för dem.

Enligt Hans von Essen är det viktigt att eleverna lär sig förstå odlningssystemen konkret.

– De får en förståelse för vad ett kretsloppsjordbruk är och att allt hänger ihop. De får också lära sig hur ett jordbruk fungerar som inte byg-

ger på kretsloppsprincipen. Vårt fokus är att skapa förståelse för hur matproduktionen hänger ihop med Östersjöns hälsa och att också alla regeringar runt havet måste fås att medverka. Det går inte om bara ett land fattar ett tungt beslut – alla länder måste ju gå i samma takt.

Konferens i Åbo

Nästa steg är en startkonferens i Åbo.

– Nu har vi alla olika delar samlade i kedjan där den enas problem är den andras lösning, säger Hans von Essen.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Fakta/Matkassen

■ EU:s Interreg-projekt BERAS (Baltic Ecological Recycling Agriculture and Society) som genomfördes 2003-06 visade att det med kretslopps jordbruk är möjligt att åstadkomma betydande minskning av såväl klimatpåverkan som övergödning av Östersjön.

■ Matkassen är en fortsättning på BERAS och går under namnet BERAS Policy Action. Medel kan sökas för gränsöverskridande och innovativa projekt. BERAS Policy Action är bland de första som söker medel från det nya programmet.

■ Den praktiska undervisningen i Strandnäs skola börjar hösten 2009. När de elever som börjar sjunde klass det året går ut högstadiet 2012 ska projektet utvärderas. Efter det ska det bli en naturlig del av grundskolans läroplan, enligt skolans rektor **Mikael Rosbäck**.

■ Ett motsvarande projekt har tidigare förverkligats i Norra Real i Stockholm med start 1998. **Hans von Essen**, vice projektledare för BERAS, var en av tre personer – en lärare i samhällskunskap, en i naturkunskap och von Essen som lantbruksrådgivare – som stod för genomförandet. En permanent kurs som fortfarande lever kvar blev resultatet.

Källor: BERAS, Hans von Essen

VINTERKLÄDER

Hantverksbyxa FAS-288
Grå/svart, svart/grå
Pris: 71,-

Pilotjacka PP-442
Blå, svart och grå.
Pris: 79,-

Vinterbyxa Svart
Midjebyxa PP-267 Pris: 68€
Hängselbyxa PP-67 Pris: 93€

Jacka GTX-413
Röd/grå, grå
Pris: 135,-

**BÅT & FRITIDS
VARUHUSET**

TRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID
SKOGSBRUK • BÅT • KLÄDER & SKOR
TFN *28 011, BUTIKEN 28 160, TRÄDGÅRD 28 162,
RESERVDELAR 28 161 ÖPPET: VARD. 8-17,
TORS. 8-19, LÖRD. 9-14

www.byggvaruhuset.ax

Jan-Tore Thörnroos satsar på stadslägenheter.
Foto: PATRIK DAHLBLOM

Brändöföretag bygger vidare i Mariefhamn

■ På uppdrag av Norrfjärden ab bygger Brändö bygg ett hus på Klinten i Mariefhamn. Huset består av 30 lägenheter på 105 kvadratmeter vardera och de flesta är till försäljning.

De senaste sju, åtta, årens projekt har Brändös byggföretag främst haft i hemkommunen, medan 26 lägenheter har byggts i Mariefhamn.

–Det finns planer på fler men det får konjunkturen och efterfrågan utvisa, säger **Jan-Tore Thörnroos** i Norrfjärden.

Lägenheterna på Klinten beräknas vara klara för inflyttning till våren och de flesta har intressenter. (cl)

Skattesänkning efter omröstning

■ **LEMLAND.** Skatteprocenten i Lemland sänks från 17 till 16,5 procent. Det beslut fullmäktige efter omröstning på sitt senaste möte.

Kristian Öberg (lib), understödd av **Stefan Nordas** (lib), föreslog att inkomstskatteprocenten fortsättningsvis skulle vara 17 procent.

I omröstningen röstade de fyra liberala ledamöterna för 17 procent, alltså Nordas, Öberg samt **Sune Eriksson** och **Ronny Roos**. Medan frisinnad samverkan, obunden samling och centern röstade för en sänkning, alltså ledamöterna **Folke Engblom**, **Yvonne Sundbom-Korpi**, **Anna-Lena Ahlman**, **Inger Andersson**, **Viktoria Eriksson**, **Fredrik Lindqvist**, **Therese Lund-Ekstrand**, **Catharina Smiderstedt**, **Jan-Erik Sommarström**, **Jan-Olof Viktorsson**.

Kommunstyrelsen röstade också i frågan, och förslaget till fullmäktige var sänkning till 16,5 procent. (ab)

Intresse pejlas för ny båtplats

■ **LEMLAND.** Inom kommunen har man utrett var det kunde finnas lämpliga områden för påtåtplatser. Tekniska nämnden tog upp frågan på sitt senaste möte och konstaterar att de mest intressanta platserna på Lemlands kommuns ägor är ett område vid Mellanvikens västra strand, Vedgrund i Kopnäs och områden nära Västerängavikens södra strand.

Informationsmaterial och intresseanmälningsblanketter kommer nu att sammanställas och läggs ut på kommunens hemsida, i kommunens infoblad samt vid Kea-market. (ab)

Ålänning i piratdrama

Ålänningen Frank Degerth fanns ombord då det svenska fraktfartyget **ms Traviata** för drygt en vecka sedan attackerades av pirater utanför Somalias kust.

–Nervös skulle jag nog inte säga att jag var men lite spännande blev det nog ett tag där, skriver Frank i ett mail till Nya Åland.

Tidigt på morgonen den 11 november utsattes **ms Traviata** från rederiet Wallenius Marin för ett kapningsförsök då fartyget befann sig vid Afrika utanför Somalias kust.

Frank Degerth jobbar som elektriker ombord på **Traviata** och fick plötsligt möta den moderna världens sjörövare.

–Han pratade med oss efteråt och berättade allt, säger Franks far **Göran** som Nya Åland når i hemmet i Lumparland.

Blev du orolig?

–Nej. Frank tog också händelsen lugnt och nu är han ju redan i Medelhavet så all fara är över.

Jagade fartyget

Efter att vi pratat med Göran får vi kontakt också med Frank men bara per mail.

–Jo jag tog de nog ganska lugnt skulle jag säga. Det är inte så mycket annat man kan göra vid ett sånt tillfälle, skriver han.

Traviatas befälhavare, **Martti Simojoki**, har under de senaste dagarna intervjuats både i svenska tidningar och i radio. För Expressen berättar Simojoki hur piraterna jagade fartyget.

–Vi styrde mot Röda havet och hade precis kommit ut från den internationella säkerhetskorridoren i området när vi såg två små vita glasfiberbåtar en bit bort, mellan **Traviata** och ett annat fartyg i närheten, säger Simojoki.

Fanns vapen

–Plötsligt ändrade de kurs mot det andra fartyget och började jaga det. Från relativt nära håll såg vi att det andra fartyget lyckades avskräcka anfallarna. Sedan stannade de en liten stund innan de vände och kom emot oss.

De båda piratbåtarna kom

Mötte pirater. Lastfartyget som Frank Degerth arbetar på utsattes förra veckan för ett kapningsförsök utanför Somalias kust.

Arkivfoto: PERNILLA BERGMAN

ms Traviata. Det 25 meter höga **Traviata** är, enligt befälhavaren ombord, inte speciellt lätt att kapa. Storleken avskräckte dock inte förra veckan piraterna från att göra ett försök.

Foto: FAKTA OM FARTYG

så nära att berättningen kunde se att det fanns vapen ombord. **Traviata** ökade hastigheten och lyckades få så hög fart att de kunde ta sig i säkerhet.

–Vi försöker ju så långt det bara går att förhindra en bordning men ifall dom skulle ha kapat oss så skulle det inte varit så mycket att göra åt saken. Nervös skulle jag nog inte säga att jag var men lite spännande blev det nog ett tag där, skriver Frank.

Med kniven

–Frank berättade att de hade förberett sig med vattenkano-

ner också. Men det är inte så lätt att ta sig upp för **Traviata**, fartyget är 25 meter högt, säger Göran Degerth.

–I Suezkanalen mötte representanter för rederiet och erbjöd krishjälp åt besättningen men Frank behövde det inte.

Nya Åland frågar om Frank kunde tänka sig att återvända till de somaliska vattnen.

–Då är nog svaret ja! Men kanske med kniven under kudden nästa gång, hehe..., är svaret i e-posten.

Också Görans Degerths an-

Göran Degerth har två söner som med jämna mellanrum har rört sig i de piratiska vattnen utanför Somalia men han oroar sig inte i onödan.

dra son, **Tom Degerth**, jobbar för Wallenius Marin men ombord på ett annat fartyg, **Oberon**. Han har dock tillsvidare inte stött på några pirater.

Få krigstillägg

Traviata kom från Korea där hon hade lastat bland annat bilar och grävmaskiner. Fartyget bunkrade i Singapore.

–Då fick besättningen veta att de skulle få krigstillägg i de somaliska piratvattnen, det har de inte fått förr, berättar Göran.

–I området patrullerar redan nu ett amerikanskt

hangarfartyg och EU skall ju också skicka vakter dit.

Enligt Göran Degerth verkar det nu som om rederiet kommer att välja att segla till Korea via Panama i stället.

–Det betyder längre rutt och naturligtvis också dyrare frakter.

Som gisslan

Vattnen utanför Somalia har alltid varit kända för sina sjörövare men under den senaste tiden har kapningsverksamheten ökat kraftigt. I början av veckan kom piraterna över en stor dansk oljetanker.

Piraterna har tagit tiotals fartyg bara i år och många sjömän sitter också som gisslan i landet.

Våra åländska fartyg seglar inte genom Suez men det betyder ändå inte att de kan glömma piratlivet helt.

–Just nu då vi lastar i Elfenbenskusten får vi ta en extra försäkring. Piratrisker i Västafrika är också stor, berättade **Lundqvist** redarens vd **Ben Lundqvist** för ett par dagar sedan till Nya Åland.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Alkoholskatten höjs efter nyår

Alkoholskatten i Finlands höjs i början av nästa år med 10 procent.

Höjningen, som gäller alla typer av alkohol, blir dock betydligt lägre än så för konsumenten och den har inte heller någon större betydelse för taxeförsäljningen ombord på färjorna.

Regeringen tänker höja alkoholskatten med 10 procent nästa år. Enligt statsminister **Matti Vanhanen** (c) kommer höjningen att gälla alla alkoholprodukter.

Enligt en artikel på tidningen Helsingin Sanomats hemsida leder höjningen av skatten till att minutförsäljningspriset stiger i medeltal 4,5 procent. Det i sin tur betyder att till

exempel en flaska öl blir cirka 4 cent dyrare medan man får betala ungefär 75 cent mera för en flaska Koskenkorva.

Alltför liten

I pengar betyder det här en årlig inkomst på cirka 65 miljoner euro till statskassan.

Det är dock inte pengarna som är regeringens motivering i första hand utan det faktum att en prisökning minskar alkoholkonsumtionen. Kritiska röster på fastlandet anser dock att den planerade sänkningen är alltför liten för att påverka konsumtionen och också att sänkningen inte reparerar de skador som uppstod 2004 då skatten sänktes med 10 procent för vin, 32 procent för öl och 44 procent för starksprit.

Höjningen på land kommer

inte heller att i större skala påverka taxeförsäljningen ombord på båtarna.

Harri Winter, operativ direktör på Viking Line, anser inte att höjningen leder till någon form av dramatik på något håll.

–Vi har inte tagit ställning till våra priser ännu eftersom det pågår förhandlingar med leverantörerna om inköpspriserna. Klart är i alla händelser att vårt savinglöfte till resenärerna om att det alltid är minst 25 procent billigare ombord står fast, säger Winter.

Eckerölinjens ekonomiska direktör **Jan Haglund** säger också han att höjningen av skatten inte kommer att få någon större betydelse för rederiet.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Blir dyrare. Såväl öl som vin och starksprit blir något dyrare efter nyår då regeringen höjer alkoholskatten.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Stadens och Jomalas egna avfallsplaner

Kalldusch för Mise-kommuner

Sopstämma. Den 12 december samlas Mise - och även om Jomalas och stadens framtidsvisioner inte finns med på dagordningen så kastar de sin skugga över förbundet. Den här bilden togs på Misestämman för ett år sedan. Foto: JONAS EDSVIK

Dödsstöten för Mise – eller en väckarklocka?
Mariehamns och Jomalas diskussioner om att lämna förbundet tolkas på olika sätt.
Stämman i december kan bli stormig.

– Jag gissar att Mise ramlar ihop. Sedan är vi tillbaka där vi började.

Så tror **Håkan Jansson**, en av Hammarlands representanter i Mises förbundsstämma, att det går om Mariehamn och Jomala lämnar kommunförbundet.

Som Nya Åland skrev i går skall staden och Jomala undersöka möjligheterna att sköta avfallshantering på egen hand.

– Vi har inte diskuterat det desto mera, det har mest varit korta kontakter politiker emellan. Men det har visat sig att Mariehamn och Jomala har ganska likadan syn på hur sophantering skall fungera, säger **Johan Ehn**, ordförande i stadsstyrelsen.

Obemannat blir dyrt

I Jomala finns flera tätbebyggda områden som lämpar sig för sophämtning från tomtråsen.

Ett problem är att flera

Misekommuner fortfarande har obemannade sopstationer. De är dyra i drift när invånare för ”allt möjligt” dit, säger Ehn. Och i slutändan får alla vara med och betala för det via Mises grundavgift.

Motståndet mot den tomtråsen hämtningen har varit stort – samtidigt som Ehn tycker att staden på felaktiga grunder har fått kritik för att man försökt styra Mise för mycket.

– Vi har varit med en längre tid och tagit ett större ansvar än vad som varit vår skyldighet.

Stadens miljöchef **Jan Westerberg** har tagit fram ett förslag på hur Mise-samarbetet kan fortsätta. Det förslaget har legat vilande under stadens budgetarbete.

– Staden och Jomala har en gemensam grund i Svinryggen. Det är ett område som redan är använt och som skulle gå att använda vidare, säger Ehn.

Ur staden och Jomalas trafiksynpunkt skulle det ligga bättre till än gamla Hellesbygd, som Mises dotterbolag Ålands problemavfall köpt.

Bra med alternativ

– Det är bra att Mariehamn

och Jomala tittar på alternativ. Om landskapsregeringen inte vill stöda Mise faller reformen ihop.

Det säger **Harry Jansson**, Mise-styrelseledamot, Jomalabo och lagtingsman för Ålands framtid.

– Mise står pannan blodig, och tacken är att landskapet inte kommer emot och hjälper till det som man gett utfästelser om.

Att Mise till exempel tagit på sig producentansvaret via ett dotterbolag hänger ihop med att man fick signaler från regeringen om extra stöd, säger Harry Jansson.

Men det stödet finns inte med i det budgetförslag som lagtingen nu behandlat.

– Alla säger sig värna om miljön. Men den verkliga viljan ser man när plånboken tas fram.

Kalldusch

Nyheten att staden och Jomala kan gå sin egen väg kom som en kalldusch, bekräftar representanter för andra medlemskommuner.

– Det låter inte alls bra, säger **Håkan Jansson** i Hammarland, som varit med i Mise ett år.

– Åsikterna var väl litet för och emot när vi gick med.

Jag tycker att det varit bra för Hammarland. I år har det inte blivit dyrare för hushållen.

– Och det togs ett fullmäktigebeslut om att vi inte skall vara med och betala skulder som uppstod innan vi blev fulla medlemmar.

Sätta press

Hotet om ett utträde kan vara ett sätt för staden och Jomala att sätta press på kommuner som inte kommit lika långt i Miseanpassningen, tror han.

– Det får vi väl höra om på stämman.

– Många har sagt att Åpab (Ålands problemavfall) aldrig skulle ha varit med i Mise, att det är där de stora utgifterna är. Det måste man också fundera på. Åpab har tagit för mycket på sig.

Svårt att överleva

Det blir svårt för Mise att överleva om staden lämnar förbundet, säger **Bernt Randalin**, som representerar Finström på förbundsstämman.

– Det är dåligt om man tänker lämna Mise innan man sett vad det kan ge. Och det blir helt klart tyngre att driva en organisation

om fler och fler lämnar den. Men vi måste lära oss att soppor kostar.

Han tycker att Mise misslyckats med att informera om sin prissättning, till exempel att avgifterna kan bli mycket lägre för hushåll som källsorterar och komposterar. Där är tanken att den som engagerar sig som kund skall belönas.

– Men det är svårtolkat vad som gäller, säger **Randalin**, som tror att sådant tär på förtroendet för Mise.

Alternativ

Målsättningen för Jomala måste vara att fortsätta med Mise i nuvarande form. Men om det inte lyckas är alternativet att gå ur, säger Jomalas stämmorepresentant **Carina Aaltonen**.

– Det står var och en fritt att undersöka alternativ, säger Mises styrelseordförande **Jan Lindgrén**.

Mise kan leva vidare utan sina två största medlemmar, tror han.

– Det har fungerat med Lemland och Eckerö utanför också. Det är något som måste gå att ordna.

PATRIK DAHLBLOM
 patrik.dahlblom@nyan.ax

Flera tillbud i trafiken

■ En person som blåste 2,25 promille stal strax före klockan två natten mot tisdagen en traktor i Långnäs i Lumparland och började köra. Personen är nu misstänkt för grovt rattfylleri och bruksstöld av motordrivet fortskaffningsmedel.

På måndag morgon blev en bilist, som stannade för att hjälpa en annan bilist, påkörd vid vägkanten. Den som körde på smet från platsen. Händelsen inträffade i Finström, inga personer skadades.

På måndag kväll körde en bilist av vägen vid Bolstavägen i Mariehamn. Inte heller här skadades någon.

Fyra förare blev i måndags fast för att köra för fort på stadens gator. (tt-s)

Slut på Bengtsböle för Lumparland

■ **LEMLAND.** Tekniska nämnden godkänner, men beklagar samtidigt, uppsägningen av avtalet som gett Miseanslutna lumparlänningar rätt att lämna avfall på Bengtsböle återvinningscentral.

Ålands miljöservices, Mise, styrelse tog beslut i frågan den 22 oktober. Beslutet motiveras med att arrangemanget är kostsamt för Mise och att man genom avtalet bidrar till att finansiera Lemlands renhållningssystem som trots detta inte är helt avgiftsfinansierat.

Lumparland är medlem i Mise, men inte Lemland.

De nya reglerna börjar gälla den 1 januari 2009.

Nämnden konstaterar i beslutet att man ”förutsätter att Mise informerar Lumparlands kommun samt avfallsproducenterna i Lumparland om förändringarna i god tid.” (ab)

Göran Sundqvist öppnar resebyrå

■ Det senaste tillskottet bland resebyråer står **Göran Sundqvist** för.

Sundqvist har inte fått sina resebyrårättigheter ännu, men de ligger på kansliminister **Roger Erikssons** bord och han räknar med att det skall ordna sig.

Sundqvist kommer själv att agera antingen reseledare eller chaufför på sina resor men några anställda kommer han inte att ha.

Bland de resor som redan finns planerade, finns länder som Holland och Österrike med på listan. En golfresa till Skottland är också under planering.

Sundqvist, länge vid Sundqvists buss, säger att han med sin erfarenhet och kunskap vill erbjuda ålänningar resor till speciella destinationer. (c-ml)

■ **Hajes hela hälsa** heter ett nytt företag i Jomala registrerat av **Christina Harriet Lundell**.

Företaget berör hälsa och personlig utveckling samt erbjuder shindomassage, kroppsbehandlingar, kurser och utbildningar. Varor och tjänster gällande branschen finns också på beskrivningen samt musikförmedling, uppträdanden, import och export.

CECILIA LINDVALL
 cecilia.lindvall@nyan.ax

Lösning nära för speciallärare

Fyra av fem kommuner har godkänt NÄHD:s nuvarande förslag om gemensam specialbarnträdgårdslärare.

– Vår förhoppning är i alla fall att få det till stånd från årsskiftet, säger skoldirektör **Inger Rosenberg-Mattsson**.

Fem kommuner; Saltvik, Finström, Sund, Geta och Vårdö,

är medlemmar i kommunalförbundet Norra Ålands högstadiestrikt, NÄHD. Förbundet har lämnat ett förslag till avtal för en gemensam specialbarnträdgårdslärartjänst och samtliga kommuner är positiva, men Saltvik har som enda kommun inte godkänt dess nuvarande utformning.

Enligt förslaget ska kostnaderna fördelas enligt hur många

barn det bor i kommunen, inte efter nyttjandegrad. Det innebär att Saltvik skulle betala 13.584 euro av totalt 50.317 euro för 2009.

Saltvik går inte med på det utan vill att kostnaderna istället fördelas enligt hur många barn som nyttjar tjänsten.

– Vi har skickat bollen tillbaka till förbundsstyrelsen.

Vi har inte sagt nej men vi vill ha ett annat avtal, säger Saltviks kommundirektör **Kerstin Alm**.

Nya diskussioner

Saltvik går inte heller med på att tjänsten blir tillsvidare, utan vill ingå ett avtal om två år med en utvärdering under tjänsteperioden.

Skoldirektör **Inger Rosenberg-Mattsson** menar att det är svårt med rekryteringen om det sätts en tidsgräns för tjänsten.

– Det är ont om lärare inom kategorin och det är knappast någon som är intresserad om det är ett avtal som bara gäller i två år, säger hon.

Nu pågår nya diskussioner hos NÄHD och Inger Rosenberg-Mattsson tror att tjänsten kan tillsättas från nästa år.

– Vår förhoppning är i alla fall att få det till stånd från årsskiftet, vi ser positivt på det, säger hon.

28-årig man körde grovt rattfull två gånger och ljög för polisen

Nämnden dömde strängt, domaren ville ha villkorligt

Domaren hade nöjt sig med villkorligt fängelsestraff och böter. Men nämndemännen i tingsrätten var eniga och straffet blev därför ovillkorligt fängelse i drygt fem månader för två fall av grovt rattfylleri och andra brott.

Den 28-årige mannen åtalades för att ha kört grovt rattfull i augusti 2007 i Eckerö, från Marbyvägen till stora vägen, med minst 2,39 promille alkohol i blodet. En polis som vittnade berättade att mannen hittats på en liten avtagsväg. Bilen hade skador som tydde på ovarsam körning. Mannen erkände brottet.

Han åtalades också för grovt rattfylleri i Jomala i december 2007 då han enligt åklagaren körde personbil från Nygatan i Mariehamn till Önningebysvägen i Jomala med minst 2,17 promille alkohol i blodet. Hans körkort var indraget som en följd av fyllekörningen i augusti.

Förkastade åtalen

Han nekade till att ha kört bilen.

Ett vittne, en taxichaufför, berättade att han sett bilen när den kom över på fel körbana i Jomala. Han hade då följt efter bilen tills den stannat och sett en person stiga ur bilen på höger sida. Taxichauffören hade lämnat platsen och mött polispatrullen strax efter.

När patrullen kom fram hade mannen befunnit sig nära väster framdörr och poliserna antog därför att det var han som hade kört bilen. Men eftersom inget vittne hade sett vad som hände under den korta stunden kunde rätten inte döma mannen för brottet trots, som man skriver, att sannolikheten att någon annan skulle ha kört är liten.

I september 2008, ett drygt år

Skiljaktig dom. Tre nämndemän i tingsrätten var eniga mot domaren om att döma en 28-årig man till ovillkorligt fängelse för två grova rattfyllerier och andra brott och att hålla honom i häkte tills straffet verkställs. Domaren hänvisade bland annat till rättspraxis och grundlagen när han talade för villkorligt fängelsestraff och att mannen skulle släppas. Bilden är arrangerad. Foto: ERKKI SANTAMALA

senare, var det dags igen. Mannen tog då en bekants bil i Hammarland och körde till Finström trots att han fortfarande saknade körkort. Vid Bastövägen körde han av vägen med minst 2,21 promille alkohol i blodet. Han hade en passengerare i bilen, som han lånat av en bekant utan att denne visste om det, vilket styrktes via flera vittnesmål.

När polisen kom till platsen gav han namnet på bilens ägare som sitt eget och gav dennes körkort till polisen som inledde förundersökning med fel man som misstänkt. Bilen blev totalförstörd.

Mannen bestred åtalet om

grovt rattfylleri och hävdade att han druckit 3 deciliter alkohol efter dikeskörningen. Rätten konstaterade att hans uppgifter om när han druckit var så motstridiga och osannolika att de lämnades obeaktade.

Nämndemännen vann

28-åringen dömdes alltså för två fall av grovt rattfylleri i augusti 2007 och september 2008. Att ramponera en annans bil betraktas av rätten också som ett svårt brott.

Rättens majoritet – de tre nämndemännen **Brage Blomqvist**, **Susanne Jansson-Grönholm** och **Eija Kiviö** – konsta-

terade dessutom att mannen tenderar att återfalla till grovt rattfylleri och att det enda tänkbara straffet är ovillkorligt fängelse på fem och en halv månad.

Mannen bor inte stadigt i Finland eller på Åland och rättens majoritet bedömde det som sannolikt att han skulle lämna landet för att undgå straff. Därför hålls han häktad i väntan på att straffet kan verkställas.

Annan åsikt

Tre eniga nämndemän vinner över domaren. Tingsdomare **Gustaf A Nymalm** hade velat ha ett villkorligt fängelsestraff för mannen och släppa honom

på fri fot efter rättegången.

Han motiverade sin skiljaktiga åsikt med att mannen inte tidigare har dömts till straff av finsk domstol, att det gått ett drygt år mellan de grova rattfyllerierna samt att mannen enligt allmän rättspraxis och grundlagens bestämmelse om jämlikhet och lika behandling borde ha blivit dömd till villkorligt fängelse påspätt med 60 dagsböter.

Mannen ska betala cirka 9.500 euro bland annat för den förstörda bilen och för motpartens rättegångskostnader.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Kvinnor trivs med karriär

...men det förutsätter familjens stöd

Kvinnor tycker om att jobba och klarar i dag av att kombinera karriär och familj under förutsättningen att hemmet är med på noterna.

Det framkom i går på marthafeministernas seminarium i Mariehamn.

I auditoriet i självstyrelsegården hänger en skylt med texten ”Den som har utvärderat en kvinna gör aldrig om det”. Den som har sagt orden är skådespelaren Sir Alec Guinness och den som har hängt upp skylten är Finlands svenska marthaförbund som i går kväll ordnade ett seminarium under rubriken Kvinnor och karriär.

Gårdagens möte var ett led i ett större projekt inom marthorna där det utöver seminarier också ingår att utbilda mentorer och skapa nätverk och forsa. Meningen är att projektet också skall resultera i en bok.

Sedan projektet startade 2007

i Helsingfors har många orter i Finland fått besök och i går var det alltså Mariehamn som stod i turen.

–Vi hade lite tankar om att kvinnor på Åland kanske har kommit längre än resten av Finland med att kombinera familj och yrkesliv, säger projektkoordinatorin **Janine Smeds**. Det finns inga belägg för att så skulle vara fallet, det konstaterades under debatten i går. Men att det varken saknas färgstarka kvinnor eller färgstarka exempel på kvinnor i yrkeslivet var panelen ett utmärkt exempel på.

Samma budskap

Sex kvinnor, varuhuschefen **Susanne Fagerström**, chefredaktör **Nina Fellman**, Ulfsbyföretagaren **Ann Gustavsson**, konstföretagaren **Ulrika Lindström**, vicelantrådet **Britt Lundberg** och Viking Lines pensionerade marknadsföringschef **Airi Sundman** redogjorde

för sina val i livet både vad yrke och familj beträffar.

De funderade över både små detaljer och stora saker som har betydelse för att de som kvinnor har lyckats och orkat.

Utgångspunkterna var ibland mycket olika samtidigt som kärnbudskapet ännu oftare var det samma.

Är roligt

Kvinnorna tyckte alla om sin roll i yrkeslivet och ville inte ge avkall på den.

–Jag tycker att mitt arbete är roligt, var en replik som återkom gång på gång.

Men samtidigt lyfte man fram vikten av att inte bara ha en partner som hjälper till hemma utan en som till fullo deltar och gör sin del inom familjen.

En annan grundförutsättning för att kunna kombinera karriär och familj är att både arbetsplatserna och samhället i stort utgår från att både män och kvinnor jämlikt sköter om

Starka kvinnor. Att kombinera jobb och familj har varit en självklarhet för Susanne Fagerström, Nina Fellman, Ann Gustavsson, Airi Sundman, Britt Lundberg och Ulrika Lindström.

Foto: TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN

familjen. Att dagispersonal belastar mamman med alla praktiska problem trots att pappan för eller hämtar barnet oftare var ett exempel på ett samhälle som ännu inte är jämlikt.

Kvinnorna i panelen var också medvetna om att de måste förändra sig själva för att lyckas. Det handlar om att prioritera, inte se bakåt, inte ha dåligt samvete, inte känna sig tvungen att vara duktig på allt, våga misslyckas... Med mera, med mera. Gör man det inte är risken för att gå i väggen stor.

Som nästa steg hoppas

marthorna nu på att också åländska kvinnor går med i något av de nätverk som bildats.

Ni kallar er marthafeminister. Vad är det ni erbjuder som inte redan finns i andra kvinnoorganisationer och feministiska grupperingar?

–Vi fokuserar på hela livskarriären, inte bara på yrkeskarriären. På så sätt ryms så många fler kvinnor med, säger Janine Smeds.

TITTE TÖRNROTH-SARKKINEN
tittle.tornroth@nyan.ax

Elavbrott i nordost

■Strax före klockan 15 i går på eftermiddagen föll ett träd över ellinjen i Hummelvik i Vårdö. Följden blev att delar av Bomarsund, Prästö och hela Vårdö var strömlösa fram till strax före halv fem.

I övrigt förorsakade blåsten inte några större problem på Åland. (tt-s)

Jaktlag planerar slakterihus

■**LEMLAND.** Lemlands norra jaktlag får köpa tomtmark av kommunen för att bygga slakterihus på industriområdet i Bengtsböle. Det beslöt fullmäktige på sitt senaste möte.

Priset blir 1,50 euro per kvadratmeter. Markområdet är detaljplanerat för industriverksamhet. Köpebrevet undertecknas tidigast när jaktlaget inlämnat ansökan om leaderbidrag och medlemskap.

Ledamöterna **Sune Eriksson** och **Stefan Nordas** anmälde jäv när ärendet behandlades. (ab)

Almkvist basar för lärarförening

■Lärarföreningen höll höstmöte i fredags med 135 medlemmar närvarande från landskapets låg-, hög- och gymnasialstadie-skolor. Mötet inleddes genom att ordförande **Anne Almkvist** hedrade minnet av offren i skolmassakern i Kauhajoki.

Almkvist återvaldes senare som ordförande och medlemmar i styrelsen nästa år är **Niclas Hage**, **Irma Hollsten**, **Sara Kemetter**, **Ann-Christina Kjeldsen**, **Kjell Pensar**, **Tiina Rosenberg**, **René Sköld** och **Marlene Söderholm**.

Styrelsens förslag till verksamhetsplan nästa år godkändes. Där finns bland annat en punkt som verkar för trygga förhållanden i skolan. (mt)

Ökat intresse för gratis vaccinering

■Ålands hälso- och sjukvård har som Nyan tidigare berättat, ordnat avgiftsfri influensavaccinering för barn i åldern 6-35 månader också i år. Inga exakta siffror på hur många barn som har vaccinerats finns ännu, men det lutar åt en ökning jämfört med förra året. Ett par tillfällen återstår ännu för dem som inte hunnit vaccinera sig.

Den avgiftsfria vaccineringen ordnades för första gången förra året och då var mottagandet positivt vilket har lett till ökningen i år. Förra året vaccinerades 33 procent av barnen i åldern 6-35 månader. (c-ml)

Rekordförsök i dykning

■Den fjärde december kommer ett rekordförsök att göras i undervattensdykning.

Över 3000 nordiska dykare ska delta och på så sätt försöka slå nytt världsrekord. Ålands dyksällskap ställer upp med 5-10 personer.

Dykarna hoppar i vattnet ungefär klockan 20.45 på kvällen och befinner sig under vattenytan i ca 30 minuter. Det gemensamma rekordförsöket börjar klockan 21.08. Dykningen på Åland kommer att ske vid Färjsundet i Finström. (c-ml)

Kiki Alberius-Forsman

Epost: kiki@nyan.ax

Telefon: 528 451

Vi firar 1-15 år

Fredrik Engström i Finström Pålsböle fyller 10 år i dag den 19 november. Fredrik grattas av moster och Larenz.

Axel Eriksson i Mariehamn fyllde 4 år i går, den 18 november. Han grattas av mamma, pappa, Alva och Alfred.

Ljusstöpning i Kumlinge

■Gör en ljusgärning. Stöp jul-ljus!

Det uppmanas församlingsbor i Kumlinge och Brändö, gamla och unga, konfirmander och pensionärer.

På lördag, den 22 november, klockan 13.00 arrangeras ljusstöpning i scoutstugan i Kumlinge.

Ljusen ska användas till församlingens julhälsning, för hembesök och i julmässa

–Och också åt dig själv, hälsar ledaren kyrkoherde **Kent Danielsson.** (ka-f)

Annonsera i den tidning du själv läser!

FÖRLOVADE

Timo Harju

&

Linda Heinola

19.11.2008

TACK

Vårt varma tack till alla som hedrat minnet av vår mor

Ulla Strandberg

Tack även till Östergårds personal för god omvårdnad

Barnen med familjer

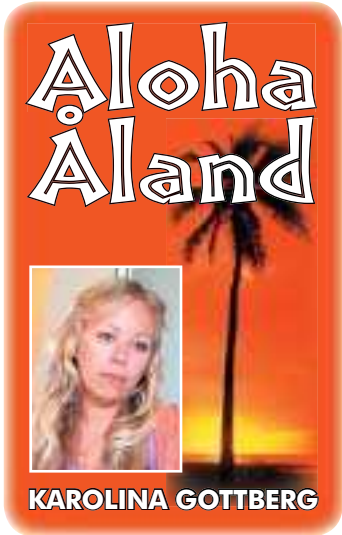
Obama skall fira jul på Hawaii

Jag har hört att det börjar bli dags för vinterdäck, frostskrapning, ficklampor och halsdukar hemma. Det känns hemskt avlägset och konstigt när min vardag fortfarande består av stadiga 28 grader och sol. Ja det regnade väl lite en morgon förra veckan, men...

Jag kan inte påstå att jag saknar att frysa och burra in mig i ylletröjor riktigt än! Sista tiden har bestått av diverse händelser och aktiviteter. Vi har varit på fotbollsmatch med över 100.000 åskådare som såg Hawaii´s UH Warriors mot Nevada. Reglerna i amerikansk fotboll upplever jag som lite otydliga (= förstod ingenting), men det var kul ändå. Ja, och självklart vann Hawaii! Halloween har passerat med alla möjliga skrämmande, beklämmande utklädnader - buh!

En annan historisk händelse inte att förglömma är ju att USA fick en ny president, **Barack Obama**. Hawaii-erna röstade fram Obama med stor majoritet, och ingen mindre än presidenten själv skall fira denna jul på just Hawaii!

En fin tradition som finns här är att den första fredagskvällen varje månad har alla konstgallerier och muséer vernissage, bjuder på lite snittar och dylikt, och lockar massor av människor, unga

som gamla. Så det kryllar av folk som minglar mellan utställningarna, det är flera musikuppträdanden och små försäljningar här och där, och det är en jättemysig idé!

Fredagar är överlag speciella på Hawaii – varje fredag kallas "Aloha Friday" vilket innebär att alla skall klä sig i blommiga kläder! Borde inte vi ålänningar hitta på något liknande för att piffa upp vardagen lite?!

Hawaiianerna har många traditioner och syn på livet som jag tilltalas av och tycker är kloka. Aloha, ohana, mana och pono är återkommande begrepp.

Aloha betyder förutom hej även kärlek, som ju är otroligt viktigt, för hur skulle vi kunna

En av 100.000. Karolina var på plats när Hawaii´s UH Warriors besegrade Nevada i amerikansk fotboll.

överleva utan? Peace and love forever!

Ohana betyder familj. Familjen är otroligt viktig här, både nulevande och förfäder-na. Döden innebär inte 100% avslutade relationer, det ses som självklart att man fortfarande har kontakt. Det är vanligt att man hälsar på gravar, och även tar med lunchlådan dit, för att prata och hänga med den man saknar.

Många européer ryggar tillbaka vid detta, men jag tycker faktiskt att det är riktigt fint. På många tavlor är även förfäderna med, målade som genomskinliga gestalter bakom nulevande människor. Dom är med i allt man gör och är, helt enkelt.

Pono betyder ungefär att man alltid ska följa sin magkänsla, och göra det som känns rätt. Följ ditt hjärta och hela världen gynnas, som en tant sade.

Mana betyder land. Utan land kan vi inte överleva som människor, men det är otroligt viktigt att vi brukar jorden på rätt sätt.

Innan amerikanerna kom levde hawaiianerna gott, utan att överbruka naturens resurser. Hawaii var indelat i många små län, alla sträckte från bergen till havet, vilket gjorde att ingen blev utan någon viktig resurs. Alla nybyggen och dylikt skulle godkännas av ett expertråd, som visste hur miljön skulle påverkas. Att nyttja naturresurser på ett hållbart

sätt var grunden i precis allt. Det är den grunden vi alla måste börja stå på idag, hawaiian, amerikan som ålänning.

Aloha till nästa gång, och som en tillfällig hawaiian säger jag: ge massor av aloha till er ohana, känn pono i allt ni gör och är, och låt oss alla arbeta för att på riktigt börja rädda vår mana.

Och sist men inte minst – hang loose i höstmörkret! (Hang loose är ett vanligt surf-begrepp, och innebär att man inte ska oroa sig, och bara ta det lugnt istället – ena kloka två ord. Vilket är precis vad jag tänker, på väg för ett dopp i det blå=)

OBS! Det händer

ONSDAG 19.11 BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Niko-på väg mot stjärnorna. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

Föreläsare Ralph Minnema från Sverige.

INSAMLING

■ ■ **Storagatan 10, ingång från gården, kl 18.00-20.00.** Sista julpaketinsamling för behövande i Lettland och Litauen.

LUCIA

■ ■ **Stadsbiblioteket kl 19.00.** Ålands luciakandidater uppträder, försäljning av lotter och märken.

MUSIK

■ ■ **Ålands musikinstitut kl 19.00.** Tuomas Lehto, cello, och Roope Gröndahl, piano. Verk av Stravinsky, Debussy, Grieg, Rautio.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony.

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Alan Parry.

ONSDAGSCAFÉ

■ ■ **Geta församlingshem kl 12.30.** Lotta Angergård berättar om tiden i Hebron som följeslagare. Lunch serveras.

TEATER

■ ■ **Föglö Vikingaborg kl 19.00.** "De 39 stegen" en hejdlös Hitchcock-komedi. Regi: Ville Sandqvist.

ÖPPET HUS

■ ■ **Lumparlands skola**

kl 9.00-14.00. 130-årsjubileum. Temadag med "Skola förr i tiden". Utställning "Skriv och läs med dator i klassen" samt skolans foto- och klippböcker.

TORSDAG 20.11 BINGO

■ ■ **PAF Casino kl 19.00.** IFK bingo.

BIO

■ ■ **Bio Savoy kl 18.00.** Niko-på väg mot stjärnorna. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

■ ■ **Bio Savoy kl 20.00.** 007, Quantum of solace. F-13. Filmen får två stjärnor av Nyans recensent.

BOKUTGIVNING

■ ■ **Ålands sjöfartsmuseum kl 19.00.** Utgivning av Sjöhistorisk årsskrift för Åland nr 20. Kaj Jansson berättar om Titanics förlisning och uppkomsten av SOLAS-konventionen.

KULTURKVÄLL

■ ■ **Geta skola kl 19.00.** □ Vernissage för Berglunds bilder och berättelser om hur man restaurerar gamla väderkvarnar. □ Bildspel av Simon Österlund, bildspel med musik från resa till Tanzania. □ Musik av Inger Marie Sundblom.

NÖJE

■ ■ **Arkipelag nattklubben**

Hot eller hotad? Bland annat om björnen föreläser Glenn Mattsing i hotell- och restaurangskolan i kväll onsdag. Foto: STAFFAN WIDSTRAND/DE 5 STORA

kl 22.00. Bar-dj.

■ ■ **Parks bar kl 22.00.** Alan Parry.

TEATER

■ ■ **Kökar skolan kl 19.00.** "De 39 stegen" en hejdlös Hitchcock-komedi. Regi: Ville Sandqvist.

TV

■ ■ **FST5 kl 21.30.** Seportaget "Resan till pappas hem". Tandhygienisten Por-

firio Otero bor i Mariehamn men kommer ursprungligen från Nicaragua. För ett år sedan gjorde han en resa tillsammans med sin familj till sitt gamla hemland.

UTSTÄLLNING

■ ■ **Ålands museum Torget.** Sommarållningarna Lisbeth och Eric Johansson har sedan länge samlat miniatyrkatter och jojoer. Lisbeth har 630 kattfigurer.

Munmassage. Med tummen inne i munnen och de övriga fingrarna utanför får Åsa Isaksson ett bra grepp och kan massera spända käkar. Foto: JONAS EDSVIK

Åsa hjälper ihopbitare lossa på bettet

**Tandgnisslarna kan lossa på bettet. Åsa Isaksson är Ålands första revoicetера-
peut.**

Behandlingen riktar sig till personer som har problem med rösten, andningen och bettet.

Revoice är en terapiform som, vilket namnet antyder, sätter betoningen på rösten. **Sirkka-Liisa Perkiö** har utvecklat terapiformen och hon har också i samarbete med Citytandvården gett munmassage på Åland. Åsa Isaksson är den första med en fast klinik på Åland.

–Många personer har problem med spänningshuvudvärk eller kan inte använda

rösten på ett sätt som inte anstränger den. Jag masserar hela kroppen, men betoning-
en ligger på överkroppen.

Andas in

Åsa Isaksson är sånglärare på Medis och har genom sitt yrke mött många som har problem med sin röst och andningen.

–Öppnar man inte munnen då man pratar kan det bland annat bero på att man biter ihop eller inte andas rätt. Det kan i sin tur leda till problem då man skall tala inför en grupp människor eller sjunga.

Då en ny patient kommer till Åsa reder de först ut varför massage behövs.

–Alla har olika bekymmer eller problem i bakfickan och

det kan vara bra för mig att veta.

Via tandläkare

Åsa masserar revbenen, bröst-
korgen, halsen och käken. **Nina Smeds**, för dagen testpatient, får blåsa ut på ett långt s, medan Åsa masserar magen. Därefter får Nina öppna munnen och Åsa masserar käkmuskulaturen.

–Käken kan röra sig åt flera håll, där finns många muskler. Därför är det också vanligt att man får ont och spänner sig med bland annat huvudvärk som följd.

Det visar sig att Nina har spändare käke på vänster sida än på höger.

–Det kan bero många saker, till exempel på ojämna tänder

eller ett man har en väska som man bär på ena axeln. Det är alltid bra att gå via en tandläkare som kan göra en helhetsbedömning av bettet innan man kommer hit.

Blir det vanligare med spänningshuvudvärk och käkont?

–Jo, jag tror det. I ett samhälle som blir allt tuffare blir stressymptomen vanligare.

Och patienten då, Nina, vad tyckte hon om behandlingen?

–Jag visste inte ens att jag hade så många muskler i käken och att de var så spända. Det här är definitivt något jag skulle behöva.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Kom ihåg

■ **Diabetesföreningen på Åland:** Höstmöte lördag 22.11 kl 13.00 på Röda Korsgården. Kaffe och lotteri. Familjeunderhållning med Bröderna Krut.

■ **FEPÅ:** Medlemsmöte onsdag 19.11 kl 11.00 på Bistro Savoy (Konferensrummet). Diskussion om föreningens framtida roll m.m. Välkomna. Styrelsen

■ **Hemslöjdsgillet i Mariehamn:** Höstmöte torsdag 27.11 kl18.30 i Stadsbiblioteket. Styrelsen.

■ **Vattenskyddsföreningen:** Höstmötet torsdag 20.11 kl 18.00 inleds med ett besök på Lotsbroverket där VA-chefen guidar oss genom anläggningen. Därefter stadgeenliga förhandlingar och servering i stads-
husets foajé. Våra vatten förtjänar ett större engagemang. Välkomna!

■ **Visans Vänner på Åland:** Christina Kjellsson undervisar i konsten att skriva egna vistexter. Kursen är i Folkhälsans allaktivitetshus lördag 22.11 kl 9.00-16.00. Några platser finns kvar, nya anmälningar/mer info VisansVanner@aland.net

■ **Vårt Hjärta:** Höstmöte lördag 29.11 kl 16.00 i Ålands hotell- och

restaurangskola, korta mötesförhandlingar, föreläsning av ÅHS: s dietist Angelica Johansson "Kost som förebygger och är del i behandling av hjärt-kärlsjukdom", julbord till medlemspris 29 e, vissångare Lasse Fredrikson sjunger bl a Taube, dragning i Hjärtundelotteriet och lotteri. För motionskort till kansliet eller ta med. Anmäl senast onsdag 26.11 kl 15.00 till Annette, tel 14 195, 0457 5958 533, vart.hjarta@aland.net

■ **Västra Jomala marthaförening:** Möte 20.11 kl 19.00 på Gottby branddepå. Charlotta Solax MEDverkar och Maria Fagerholm ljusparty. Tema Kura skymning. Välkomna!

■ **Ålands aktiesparare:** Informationsmöte måndag 24.11 kl. 19.00 i Ålands Hotell- och restaurangskola. Mattias Söderback, Avans Partners, håller en marknadsövesikt och ger aktietips. Alternativa aktiemarknaden i Sverige AB presenterar sin affärsidé. Alla välkomna - kaffeservering!

■ **Ålands ungdomsförbund:** Ungdomsföreningsmedlemmar häng med på Shopping- och bioresan till Täby Centrum. Sista anmälningdag är fredag 21.11. Se mer information på hemsidan: www.ungdom.ax

■ **Alandia All Tech Ab** är registrerat i Jomala. Bolagets verksamhetsområde är all laglig verksamhet, men då särskilt allt inom teknisk fastighetsförvaltning samt försäljning av byggtjänster och -produkter samt därmed sammanhängande verksamhet. Aktiekapitalet är 2.500 euro.

Julmarknader vid posthuset

Marknadsdags. Jultomten kommer på besök till Eckerö post- och tullhus. Foto: PRIVAT

■ Traditionell julmarknad bjuds det på under ett par helger vid Eckerö post- och tullhus. Initiativtagare är **Mercedes** och **Peter Winquist** vid gästhem och café Lugn och ro.

På plats finns bland annat åländska konsthantverkare som säljer sina alster och glögg-

och julgrötsservering. I år finns också åländska författare med liksom levande musik. Och på besök kommer, naturligtvis, en julgubbe som tar emot barnens önskelistor. Marknaden pågår helgerna 29-30 november samt 6-7 december klockan 12.00-16.00. (mt)

TEHYS FACKAVDELNING

Det är framför allt två saker som vi ägnar vårt intresse och sätter vår energi på den närmaste tiden, flyttningen till Klintvägen 14 senare denna vecka och höstmötet den 10 december. Flyttningen kommer givetvis att "ställa till det" lite grand, men vi ska försöka att snabbt komma igång på nya stället. På höstmötet (se annons i Nyan) ska det väljas en ordförande för två år framåt. Detsamma gäller för fyra av de åtta övriga styrelseplatserna. Därtill ska två revisorer och ersättare för dem utses för räkenskapsåret 2009. För att dessa val ska gå så smidigt som möjligt är det viktigt att det redan före mötet finns färdiga

100 ord från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

kandidater till de olika posterna. De som är i tur att avgå har sökt efter medlemmar som är intresserade av att ta över deras arbete i styrelsen. Men det är bra om flera engagerar sig i frågan. Som avslutning på den här korta informationen kan konstateras, att fackavdelningen växer, medlemmar-
na är nu 514 till antalet. Dessutom är ekonomin god!

Inga framgångar i frågesport

■ De åländska lagen rönt inga större framgångar i Finlands svenska ungdomsförbunds frågesportsfinal för ungdomsför-
eningslag från de olika landskapen i Svenskfinland.

Vid finalen i Åbo i helgen vann Vänö Vänner från Aboland med 59 poäng. Hembygds Vål i Kumlinge kom femma på 46 poäng och Östra Saltviks uf sju på 40.

Lyssna på lagtingets plenum!

På lagtingets hemsida **www.lagtinget.ax** kan man lyssna på lagtingsdebatten både i realtid och senare. Besök den gärna!

Ålands lagting

Välkommen på avstamp för projektet KNUFF!

(Kommunala Nyckeltal och Utbildning För Framtiden).

Hotell- och restaurangskolans auditorium torsdag 4/12 kl 12:30

- Motivation med coachen Christoph Treier
- Erfarenheter från hållbarhetsarbete med Johanna Pettersson från Ekokommunen Huddinge.
- Miljöutredare Hans Dahlin berättar om landskapets arbete med nyckeltal
- Pilotkommunerna berättar om erfarenheter och förväntningar

Seminarier är avgiftsfritt för deltagare från kommuner som deltar i Agenda 21-samarbetet. Avgift övriga deltagare 20 €.

Anmälan senast den **27 november** på tel: 17230 eller e-post: lotta@agenda21.ax

ÖMSEN PRESENTERAR STOLT

Följande vinnare i vår **"Gissa antal julgranskulor"**-tävling på Godbymässan.

Presentkort på julbord

Dolly Sjöström, Mariehamn
Gun Ekholm, Bertby, Saltvik

Presentkort på blommor

Delice Lindegren, Lumparland
Peter Mattsson, Ödkarby, Saltvik

Konfekt

Ann-Marie Eriksson, Mariehamn
Kerstin Berglund, Mariehamn

Sammalagt tävlade 750 personer och 24 personer hade gissat rätt. Det rätta svaret var **98 julgranskulor**. Lotten avgjorde vinnarna som har kontaktats personligen. **STORT GRATIS från**

ÅLANDS ÖMSESIDIGA FÖRTÄKNINGSBOLAG
Tel: +358 18 27600
info@omsen.ax www.omsen.ax

KEDDY

Eld är inredning.

1160,-
MOD 110 SP

Med kvalitetskasset från Keddy förvandlar du snabbt och enkelt din öppna spis till en effektiv och säker värmekälla.

Med standardinstallation, täckgaller, 1m anslutningsrör och konvektionsgaller 1800.-

MURSPISAR - DESIGNSPISAR - BRASKAMINER
SPISKASSETTER - SKORSTENAR - TILLBEHÖR

Försäljning och montering

Kalevs service

Österkullagatan 2, 22140 Mariehamn
Tel. 0400 249 208 kalev@aland.net

www.kalev.nu

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”Kulturen är en kärnfunktion i en kunskapsbaserad ekonomi. Informations- och IT-samhället är meningslöst utan det innehåll kulturen ger.

MIKEAL KOSK, I HBL

Rekvisita. Pekka Sonck, till vänster, och Jerry Wahlforss hjälper till med att lasta ur rekvisita inför gårdagskvällens Ålandspremiär.

”De 39 stegen” på Ålandsturné

Att spela turnéteater innebär mycket slit.

Och i går var det mycket rekvisita som skulle lossas ur Åbo Svenska Teaters turnébuss och bäras in i stadshuset i Mariehamn där man hade Ålandspremiär på thrillerkomedin ”De 39 stegen”. Redan i kväll spelar man på Föglö och sammanlagt ges sex föreställningar på Åland.

Jerry Wahlforss, huvudrollsinnehavaren, är en av de fyra skådespelare som gör pjäsen och sammanlagt är åtta personer i olika funktioner med på turnén. Med är också **Pekka Sonck**, som sedan den 1 oktober är teaterns nya dramaturg.

Sonck, som numera pendlar mellan Mariehamn och Åbo, berättar att han är med som allmän hjälpreda men också passar på att jobba en vecka på distans med sina dramaturgiuppgifter.

–Det mesta gör jag ju vid datorn, konstaterar han.

Premiär i februari

Pjäsen ”De 39 stegen” spelades på teaterns stora scen i Åbo i under våren. Den fick bra kritik och lockade också gott om publik. Nu är man ute på en turné som startade i Västnyland och nu alltså kommit till Åland.

Efter föreställningarna i Mariehamn i går kväll, på Föglö Vikingaborg i kväll, på Kökar skola i morgon kväll och i Saltvik Solbacka på fredag kväll, bär det av till Esbo, Pargas och Nagu. Sedan återkommer man till Åland och spelar i Kumlinge

skola den 1 december och i Brändöhallen på Brändö den 2 december.

Ren och skär komedi

Jerry Wahlforss konstaterar att det naturligtvis är en skillnad mellan att spela på teatern och att göra en turné men att allt fungerat bra och att man blivit mycket väl mottagen av publiken där man hittills hunnit spela.

–Det är en ren och skär komedi som driver hejdlöst med olika genrer och publiken skall få ha roligt, säger han.

Pjäsen bygger på **Alfred Hitchcocks** kända film som i sin tur byggde på en roman av **John Buchan**, ”The 39 Steps”, som utkom redan 1915. Sjuttio år efter filmpremiären 1935 skrev **Patrick Barlow** en komedi för scenen, en pjäs med rasande snabbt tempo och många förvecklingar.

Snabba rollbyten

–Jag gör visserligen bara en roll i pjäsen men de andra desto fler, säger Jerry Wahlforss.

Sammanlagt gör de fyra på scenen, enligt Wahlforss, hela 75 roller!

När pjäsen hade premiär på Åbo Svenska Teater i slutet av februari var det fråga om en nordisk urpremiär. Nu i höst har pjäsen också gått upp på finska i Tammerfors.

För regin står **Ville Sandqvist** och i rollerna ses, utöver Jerry Wahlforss även **Lasse Fagerström**, **Susanne Marins** och **Bror Österlund**.

Åbo Svenska Teater skall enligt sin uppgiftsbeskrivning

Turné. Susanne Marins är en av turnépjäsens fyra skådespelare, ny för hösten i sammanhanget.

fungera som regionteater för den åboländska skärgården och även för Åland. Därför turnerar man regelbundet också på Åland.

Olof Willgrens pjäs ”Ensam rävhane” som gjordes i samarbete med Teater Kuling och hade sin urpremiär i Mariehamn har också turnerat runt om i Svenskfinland. I höst spelades pjäsen på teatern i Åbo där man nyligen gett dess sista föreställning. Enligt Sonck gavs pjäsen, där ju **Matts Stenlund** gjorde en av de två rollerna, i hela sextio föreställningar.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Regionteater. ÅST har ambitionen att fungera som regionteater också för Åland, konstaterar Pekka Sonck. Här tillsammans med Jerry Wahlforss framför turnébussen.

Fotokonstnären Rita Jokiranta

håller just nu ett par separatutställningar på fastlandet. I Helsingfors visar hon på Hippolyte Studio utställningen ”Playing with Thoughts”. Utställningen, som innehåller videoverk, öppnades den 7 november och pågår månaden ut.

I Uleåborg öppnades Jokirantas utställning ”Power of Seeing” på Rantagalleria den 8 november. Utställningen som omfattar såväl fotoverk som videoarbeten pågår till den 4 januari.

Dessutom är Rita Jokiranta med i samlingsutställningen ”Speglingar” – en temautställning med spegelmotiv – som visas i Kuntsis museum för modern konst och i Tikanojas konsthem i Vasa, på Kuntsis 16 november till 23 januari och på Tikanojas 16 november till 11 januari. □

Pianomatiné skall det bli

med musikinstitutets pianoelever på söndag, den 23 november kl 15.30 i institutets konsertsal. Det bjuds på musik av bland andra Händel, Mozart och Schubert samt ”allehanda spelboksbitar”. Drygt tjugo pianoelever framträder. De flesta är elever till **Anders Gabriel Sundström** men också till **Vilja Galiniene** och **Guy Karlsson**.

I pausen bjuds det på kaffe, te och tilltugg. Allmänheten är varmt välkommen och inträdet fritt. □

Skymning kurades i Sunds

bilbliotek den 13 november med gruppen ”Envisa”, som består av **Bengt Enqvist**, **Heidi Sevón** och **Jörgen Berglund**. Gruppen spelade och sjöng vackra visor, fula visor och roliga visor, ett väldigt omväxlande program. Det bjöds på kaffe med hembakat bröd och **Karl-Anders Lindholm** läste **Eeva Kilpis** text ”Kärlek till Norden” i skenet av levande ljus. Publiken, ett trettiotal personer, var väldigt nöjd då den gick hem i regnvädrer efter en underhållande kväll. □

Teater Viirus framtid oroar

det samlade finlandssvenska teaterfältet som skriver om detta i ett öppet brev från teaterdagarna i Vasa. Viirus är i akut behov av ett nytt teaterhus för att fortsättningsvis erbjuda det alternativ som teatern stått för inom finländsk teater.

Viirus har under de senaste åren fallit offer för allt för många olyckliga omständigheter, som teatern inte själv kunnat påverka. Framför allt inverkar osäkerheten kring teaterns möjligheter att få en fast scen på verksamheten konstateras i det öppna brevet som riktar till kulturansvariga i Helsingfors och i regeringen. □

Hennes faster Hilda var Sarapuus fästmö

Nyan berättade nyligen om Johannes Sarapuu som arbetade på Granboda flygstation på Föglö. Bilderna fick Hjärdis Sundblom i Degerby att reagera.

Kjell Ekström har träffat henne och återger historien.

När Hjärdis Sundblom läste artikeln om estländaren **Lembit Sarapuu** blev hon mäkta förvånad: Två av bilderna som Lembit hade kvar efter sin fars Johannes Sarapuus tid på Granboda flygstation i Föglö föreställde nämligen Hjärdis kusin Ester Sundblom.

Bilderna av Ester från första världskriget hade Hjärdis aldrig sett förut. I släkten visste man mycket väl att faster Hilda hade varit djupt förälskad i "han där ryska flygaren i Granboda" och alla tog för givet att den utom äktenskapet födda dottern Ester var flygarens dotter. Men några detaljerade uppgifter om faster Hildas älskade kände man inte till.

–Att föda ett utomäktenskapligt barn på den här tiden var en stor skam, men på något sätt stod faster Hilda fri från den skammen, säger Hjärdis och kan inte förklara varför.

–Kanske det kunde bero på att alla visste att flygstationens folk tvingades att lämna Föglö och att det inte var ett frivilligt val för dem som blev lämnade?

Föddes i Helsingfors

Hjärdis Sundblom minns faster Hilda och dottern, kusinen Ester, träffade hon också. Men man diskuterade aldrig familjesituationen. Hjärdis lämnade dessutom redan som 15-åring hembygdens och efter två år i Stockholm bar det av till Amerika.

Faster Hilda var född 1879, näst äldst i en syskonskara

Dottern. Hilda Sundbloms dotter Ester föddes 1911 i Helsingfors. I Föglö tog man för givet att hon var dotter till "Hildas flygare i Granboda"- det vill säga Johannes Sarapuu. Ester dog 1978 i Stockholm och efterlämnade inga barn.

Hilda Sundblom som ung. Hon fick ett utomäktenskapligt barn 1911, en dotter som fick namnet Ester. Då var det en stor skam att få barn om man inte var gift, men Hilda stod fri från den skammen.

Finns kvar. Hilda Sundblom lät senare uppföra ett eget litet hus bakom Brandkårshuset i Degerby. Den lilla stugan finns ännu kvar.

Hilda, vilken hon i sen tid hittade i en ladugård.

Eftersom Hilda aldrig berättade något om sin ungdoms kärlek och om Esters far, får vi aldrig med säkerhet veta om Hildas kärlek från Granboda, Johannes Sarapuu, även var far till lilla Ester. Det är fullt möjligt att Hilda träffade Johannes redan i Helsingfors före kriget och att han därför sökte sig till Granboda. Johannes Sarapuu återvände ju till Estland och bildade familj där efter kriget. Han berättade ofta om sina år på Åland för sin son Lembit, och sonen vet att fadern hade en fästmö där.

Att han också skulle ha haft en dotter med fästmön hade han dock aldrig antytt.

Bild på faster. Hjärdis Sundblom i Degerby håller en fotoförstoring av sin faster Hilda i familjen. Hilda var fästmö till den på Granboda flygstation arbetande Johannes Sarapuu under första världskriget. Nu har Johannes son Lembit återknutit kontakten med Åland.

Hur det hela förhöll sig får vi aldrig veta, men Hjärdis tycker att det var intressant att få oväntade uppgifter om faster Hildas fästman och artikeln om Lembit Sarapuu är redan prydligt inlagd i den välmatade släktforskningsmappen.

TEXT OCH FOTO:
KJELL EKSTRÖM
redaktion@nyan.ax

Reprofoto: UR HILDA
SUNDBLOMS FAMILJEALBUM

Bostaden. Hilda Sundblom återvände till Föglö på 1920-talet och till en början bodde hon i Brandkårshusets vaktmästarbostad, vilken låg längst till höger, i husets norra flygel.

Julstämning i paradiset

Lämna julstöket och stressen hemma och följ med på en dygns-kryssning med Birka Paradise. Nu är det julstämning ombord och priserna är så låga att t o m tomten ler. Njut av god mat, förmånlig julshopping och skön avkoppling med sol och värme. Nu har vi dukat upp vårt populära och välagade svenska julbord. Underhållning och julstämning får du på köpet.

Boka en julklappskryssning

Res 4 från 34 euro

Kryssningar med Birka Paradise bokas hos Ålandsresor Resebyrå tel 28 040

Svävare. SubSea Hover står för tillfället på Höglunds tomt och väntar på vinter.
Foto: PRIVAT

Container i Korrvik. Höglund har fått mycket kritik för sitt lager i Korrvik i Mariehamn, men ska nu söka bygglov för sina containers.

På väg till St Petersburg. SubSea Surveyor väntar på transport till Ryssland för sjömätning vid ett dammbygge.

Bogserar. SubSea 5 transporterar vanligtvis tyngre saker. Här bogserar hon ett litet vattenreningsverk.

Ska piffas upp. SubSea 6 väntar på uppiffning. Före Höglund köpte henne transporterade hon stock i Saimen. Nu ska hon få starka plåtar för att kunna bryta genom isen.

Pråmkungen. Henry Höglund blev egen företagare på heltid efter att ha gått i land från Fjärdvägen.

Pråmkung utan h

Henry Höglunds pråmar och pontoner väcker känslor hos folk som är vana vid vitmålade, blänkande kryssningsfartyg. Han har fått flytta sin verksamhet otaliga gånger och söker ännu efter en permanent hemmahamn.

Möt en man med mycket ”grejer”.

Henry Höglund och hans företag SubSea Åland är lite husvillan. Fast företagets verksamhet mest utförs till havs är det till lands som folk reagerar på verksamheten. Företaget har pråmar och pontoner som inte är lika blänkande nymålade som rederiernas kryssningsfärjor. Det har en tendens att sticka folk i ögonen.

–Folk vill inte ha industri någonstans. Jag hade en fin lokal i varvet, sedan hade jag en fristad i Korrvik. Men någon klagar till en politiker och sedan är det som det är. Jag måste hela tiden flytta på mig. Fast nu börjar folk förstå att det inte bara finns välmålade båtar utan också industri. Landskapet borde planera in ett industriområde någonstans.

Fakta/Subsea Åland

Bildades: 1989
Antal anställda: 5
Motordrivna fartyg: delägare i Subsea 1 (Åbo), SubSea 5 och 6, SubSea Surveyor, SubSea Hover
Inte självgående: Oskar II är den största (uthyrd Karlshamn), Subsea Constructor (Föglö Degerby, kajbygge), Subsea Transporter (ligger i Mariehamn, transporterar bilar, skogsmaskiner i grunda vatten), Subsea Heavylifter (i Mariehamn, under konstruktion) + en liten plattform för transport av maskiner, inget namn
Annat: Lastbil med kran, en mobil kran och ett gult torn som lyfts över till en ponton när man lägger kabel i vattnet.

Höglund har köpt fiskodlingen i Geta Andersö för att ha ett lager där. Men helst vill han kunna hållas i Mariehamn Korrvik. Platsen är idealisk för verksamheten, det är lätt att ta sig dit sjövägen och där finns lagerutrymme. Nu har han många containers med utrustning i Korrvik och han hoppas på att få vara kvar.

–Det blir helt huvudlöst att hålla på och åka till Geta fram och tillbaka för att hämta något, både tidsmässigt och miljömässigt.

”Rörigt ett tag”

–Det förstår jag också att det ser hemskt ut om det blir lig-

gande skrot i alla vikar. Och råkar det komma folk när man håller på ser det hemskt ut. Men nu finns ingenstans att vara. Jag saknar ett industriområde. Jag ville köpa Föglövarvet men de ville inte sälja. Hoppas att det reder upp sig i Korrvik för jag vill söka bygglov.

Höglund medger att det såg rörigt ut i Korrvik ett tag. Han köpte lösöre från Algots varv när det lades ner och det var bråttom att få bort det. Men nu är det uppstädat och Höglund tänker fixa till området med ett plank.

När Höglund startade sitt företag 1989 jobbade han pa-

rallellt som skeppare på Fjärdvägen, men sedan slutade han där.

–Fritiden inkräktade på arbetet.

Företaget sysslar med bogsering av fartyg, transport över vatten, uthyrning av pråmar och pontoner, menförestrafik i Estland och sjömätning.

Sedan har det också blivit en del inköp av ”skrot”, bland annat ett sugmudderverk som Höglund skaffade för 5 år sedan. Han plockade isär mudderverket och sålde en del fungerande delar, bland annat motorn till Spanien. Därutöver sålde han 100 ton skrot. Nu är resten snart ombyggt till en ponton.

Bygger om

När vi träffar Henry Höglund har han precis kommit från Åbo med ett reningsverk till landskapet som ska stå i Västerhamn över vintern. Sedan tar han oss till sitt byggprojekt, sugmudderverket som ska bli en ponton.

–Vi har jobbat med den i 5 år, men sedan ramlade jag ner i tanken och skadade handen. Då tappade jag lite sugen. Men

memmahamn

nu är det lugnare med arbete och vi ska fixa lite. Den gör ingen nytta nu och den kostar 250 euro i månaden när den står här.

Pontonerna täcks nu med två hängdäck från gamla Finnjet som Höglund köpt. När däck- et är stadigt byggs ett tjock trädäck över. Det blir nya pol- lare, nödutgångar och sedan är det meningen att en kran ska kunna stå på den.

Det har blivit av att sälja några flyttig också.

–Det är otroliga priser nu på andrahandsmarknaden.

Rostiga pontoner

Höglund rustade upp 6 styck- en pontoner som han förmed- lade från en säljare i riket till bygget av Söderströmstunneln i Stockholm. Han visar bilder från upprustningsarbetet.

–De reagerade precis som du när de såg rosten. Då ville de inte ha pontonerna först, men med målfärg ser det bättr- e ut.

I samma affär sålde han Sub- Sea 3 till tunnelbygget.

–Jag säljer inte för att jag vill bli av med utan de vill sälja till- baka när projektet är klart.

Ny stuga. Här får någon en ny stuga med hjälp av SubSea Åland. Fotot är ur företagets presentation.

För tillfället har företaget också en båt i Sankt Peters- burg vid ett dammbygge. Henry Höglund turas om med en annan anställd att köra två veckors törnar i Ryssland.

Henry Höglunds flotta är något utspridd. Förutom en båt i Ryssland har han en liten bogserbåt liggande i Korrvik, en båt är såld till Sverige och en står på land i väntan på att slippa till Sankt Petersburg. En svävare står

hemma på Höglunds gård tills det blir på kallare tider.

Inför vintern är det upprust- ning av flottan som gäller.

–Vi ska börja snygga till bå- tarna. Det har varit hårt jobb i många år och vi har inte hun- nit med det.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Vi gör julen billigare!

3,35
Guldstjärna, el, med 20 lampor

23,80
Corona, el, halvtjärna, ek

GRAN
fiberoptisk, höjd 100 cm **26,95**

RÖD KON
med 20 lampor, höjd 80 cm **8,95**

ELLJUSTAKAR
7-armade från **4,75**

Öppet: vard 8-20, lörd o. sönd 10-18

SPARhallen

22.11 Uppsala 29.11 Barkarby
6.12 Uppsala 13.12 Täby 20.12 Skärholmen

JUL SHOPPING

För 29 euro
åker vi bekvämt med Sundqvists buss och äter gott ombord på Rosella. Priset inklude- rar båtresa, buss, fru- kostbuffé och julbord.

Bokning 225 70

SUNDQVISTS RESOR

VIKING LINE

Oförändrad skatt i Vårdö

■ **VÅRDÖ.** Kommunfullmäktige beslöt vid sitt senaste möte att hålla skatteprocenten oförändrad på 17,5 procent.

Kommundirektör **Magnus Sandberg** föreslog för kommunstyrelsen att bibehålla skatteprocenten med motiveringen att en procentenhet är värd 57.000 euro och den psykologiska betydelsen i oförändrad inkomstskattesats är större än eventuella fördelar av en ändring. Han motiverade också sitt förslag med att kommunernas beskattningsrätt kringskurits stegvis och att "den nominella inkomstskattesatsen som varje år fastställs av kommunfullmäktige blir allt mer konstgjord." Fullmäktige beslöt enligt styrelsens förslag.

Fullmäktige beslöt även enligt kommunstyrelsens förslag på oförändrad fastighetsskatt. Den allmänna fastighetsskatten är följaktligen på 0,15 procent, 0,90 procent för annan än stadigvarande bostad, andra byggnader 0 procent. (ns)

Enklare process lovar minister

■ Det skall bli enklare framöver att få tillstånd för nya växtskyddsmedel.

Det svaret får riksdagsledamoten **Elisabeth Naucér** av jord- och skogsbruksminister **Sirkka-Liisa Anttila**.

I ett spørgsmål i riksdagen har Naucér påpekat att en lång rad växtskyddsmedel har tagits ut bruk i Finland men inte har ersatts av nya i samma takt. Det har försatt finländska odlare i en sämre position. I spørgsmålet säger Naucér också att bristen på preparat vållar avsevärda problem för den åländska frilands-, frukt- och bärödlingen, eftersom 70 procent av produktionen säljs till riket.

I svaret säger Anttila att en ny förordning om växtskyddsmedel är under arbete i EU och att regeringen arbetar för att den skall förenkla tillståndprocessen så företagen lättare kan få ut nya växtskyddsmedel på marknaden.

Elisabeth Naucér säger att hon är nöjd med svaret.

–I och med att tillståndprocessen förenhetligas på EU-planet undgås missförhållandet att ett preparat är tillåtet i ett land men förbjudet i ett annat med den snedvridning av produktionsförutsättningar mellan olika europeiska länder det orsakar. (ht)

Motsätter sig turlisteändringar

■ **VÅRDÖ.** Kommunfullmäktige behandlade landskapets begäran om yttrande med anledning av förslag till inbesparingar inom skärgårdstrafiken.

Man beslöt enhälligt att Vårdö kommun motsätter sig de inskränkningar som gjorts på turlistan. Förändringarna kan leda till negativa effekter för näringslivet i kommunen, då särskilt turistföretagarna, sägs det.

Nya Åland skrev om de föreslagna ändringarna onsdagen den 12 november. (ns)

GRANSKNINGEN AV ÅLANDSDAGARNA

Jörgen Strand (fs) tillsatte Ålandsdagarnas projektledare

"Hade goda papper och referenser"

Ansvarig minister då. I rollen som näringsminister var Jörgen Strand ansvarig för Ålandsdagarna i Helsingfors. Han var den som tillsatte projektledaren Gunilla Hellman 2006.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Som dåvarande näringsminister var det Jörgen Strand (fs) som tillsatte Gunilla Hellman som projektledare för Ålandsdagarna 2006.

–Hon hade goda papper och referenser, konstaterar han.

I efterhand har Strand fått kännedom om att Hellman tidigare drivit andra projekt som också gått ekonomiskt dåligt.

–Det har jag fått reda på efteråt, men jag kände inte till det när hon tillsattes. Det är alltid lätt att vara efterklok.

Strand säger att hans roll vad gäller Ålandsdagarna var att ta de övergripande besluten.

–Vi satte budgeten för projektet, därefter var det en förvaltnings sak.

Rättsvidrigt

Vad gäller granskningen och utvärderingen av Ålands-

dagarna är Strand mycket kritisk. Han tycker inte att revisor **Agneta Mannberg-Jansson** som gjort utredningen är politiskt oberoende, då hon är gift med **Gunnar Jansson** (lib).

–Jag tycker att rapporten innehåller en hel del politiska insinuationer.

Strand tycker också att **Olof Erlands** (lib) kommentar i rapporten är ett rent politiskt inlägg.

–Jag förstår inte att han har hört men inte jag, säger Strand.

Strand berättar att han kontaktades av Mannberg-Jansson i augusti.

–Hon skickade ett mail åt mig där hon berättade att hon skulle skriva rapport, men först efter att den var skriven och distribuerad begärde hon att jag skulle säga mitt. Då var den redan distribuerad i landskapsregeringen och finansavdel-

ningen. Jag tycker nästan att det är rättsvidrigt, jag borde ha hört först eftersom jag var den som tog de övergripande besluten.

Strand tillägger att han inte tar rapporten på så stort allvar.

–Det borde ha varit en oberoende revisor som gjort den.

Förvånad

Mannberg-Jansson bekräftar att hon kontaktat Strand i augusti, men att hon aldrig fick något svar från honom.

–Jag skickade en utlåtan diversion av rapporten till Strand och då hade han kunnat kontakta mig om det var något som inte passade. När han aldrig hörde av sig antog jag att han inte hade några kommentarer.

Mannberg-Jansson tillägger att rapporten inte hade distribuerats då hon kontaktade Strand, förutom till övriga i referensgruppen.

–Jag har påmint honom också och han har haft möjligheten att höras. Jag har också kontrollerat vad han har sagt i lagtinget om den här saken, och jag har pratat om de här frågorna med honom informellt.

Att revisionsrapporten skulle vara politiskt influerad förnekar Mannberg-Jansson.

–I min rapport finns det inte något sådant.

Mannberg-Jansson tillägger att hon är förvånad över att näringschef **Linnéa Johansson**, som var budgetansvarig för Ålandsdagarna, kopplat samman rapporten med tillsättandet av näringschef. Att det dröjde innan rapporten presenterades hade enligt Mannberg-Jansson inget med tillsättandet att göra, utan berodde på att flera protokoll var försvunna.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Nya Åland skrev om granskningen av Ålandsdagarna i lördags och tisdags.

(lib) och (c) i möte med Selander

■ Representanter för liberalerna och centern har under hösten haft möten med förvaltningschef **Arne Selander**.

–Vi har haft några informationsmöten med förvaltningschefen, bekräftar lantråd **Viveka Eriksson**.

Förvaltningschefen har bland annat informerat både landskapsregeringen och representanter för liberalerna och centern om hur långt man kommit vad gäller tillsättandet av ny näringschef. Eriksson förnekar att mötena skulle ha haft något med granskningen av Ålandsdagarna att göra.

–Att det skulle ha hållits möten om den frågan? Det känner jag inte till. (ml)

Centern ska lyssna på individen

Centerns partiordförande Veronica Thörnroos och partisekreteraren Camilla Eklund deltog i svenska centerpartiets framtidskonvent i Norrköping i helgen.

–Det gäller att lyssna på individen. Vi går stadigt mot en utveckling där individerna vill bestämma själva. Människorna kräver mer valfrihet och då måste samhället erbjuda alternativ,

säger Thörnroos i ett pressutskick.

Konventet konstaterade därför att det är politikernas uppgift att erbjuda alternativ för medborgarna. Centerpartiet i Sverige har under hösten fört en framtidsdialog med gräsrotterna, ett riksomfattande arbete som engagerat medlemmar över hela landet. Efter ett stort grupparbete med 869 genomförda möten redovisades resultatet på konventet

inför partiledningen, riksdagsgruppen, europaparlamentariker samt tjänstemän från departementen.

Vidare behandlades jobb och företagande, miljö, välfärd och öppenhet. Under konventet kom det också fram att det viktigaste inte är om tjänsterna produceras av samhället eller privat.

Det viktiga är att det finns hög kvalitet och alternativ som passar alla, sades det.

(mt)

Centermöte. Sveriges vice statsminister och partiordförande Maud Olofsson i mitten flankeras av Ålands Camilla Eklund och Veronica Thörnroos.

Foto: PRIVAT

Dokumentär om piratnedladdning

I reportageprogrammet Kolon visar Åland 24 i kväll en dokumentärfilm med rubriken "Piratnedladdning på internet".

Ämnet är aktuellt i både i riket och i Sverige där en ny lag som bäst förbereds för att möjliggöra för upphovsmännen att utan polisens hjälp begära ut uppgifter från internetleverantörerna om vem som laddar ned.

I riket publicerades förra veckan en undersökning som visade att bland 6.000 niondeklassister laddar två tredjedede-

lar ner olagligt material från nätet. En tredjedel gör det nästan dagligen och 75 procent har minst 100 piratfiler på sin hårddisk.

Ålands folkhögskolas medialinje har gjort en undersökning bland åländska ungdomar som visar att situationen här i stort sett är likadan som i övriga landet, kanske till och med värre. Skolan presenterar resultaten i den egna dokumentärfilmen och intervjuar bland andra kultur- och utbildningsminister Britt Lundberg. (mt)

Olagligt. Många åländska ungdomar laddar ner olagliga piratfiler på nätet. Mer om det i Åland 24 i kväll.

Foto: ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

Den trevliga butiken i Kroklund!

MATKROKEN

Saltvik, Kroklund
Tel. 48 177
Fax 48 041

Livsmedel Bankservice Postombud Bensin Blommor
Videofilmuthyrning Tips & Lotto

Veckans erbjudanden 19 - 22 november

Broilerlår lår marinerade	1 ⁹⁹ / _{kg}
Hackad grisfilé	9 ⁸⁰ / _{kg}
Grytbitar av nötkött	9 ⁵⁰ / _{kg}
Griskött strimlat färskt & marinerat	6 ⁹⁵ / _{kg}
Banan-toffe gräddglass 1 lit	0 ⁹⁹ / _{pkt}
Pizzor 200g	0 ⁹⁹ / _{st}

Frukt & grönt denna vecka

Bananer Eldorado	1 ⁵⁹ / _{kg}
Kivifrukt 480 g, Grekland	1 ⁶⁹ / _{ask}
Vindruvor gröna kärnfria 500 g, Brasilien	2 ⁷⁵ / _{ask}
Broccoli 400 g, Italien	1 ²⁵ / _{st}

Pannfärdigt till helgen

Gäller fredag-lördag 21-22 november

Grissnäckor ostfyllda	10 ⁹⁵ / _{kg}
Panerad grisschnitzel	10 ⁹⁵ / _{kg}
Lamm rullader	14 ⁹⁵ / _{kg}
Nöt inrefilé hel & halv	29 ⁹⁵ / _{kg}

Vi SMÅ - barnartiklar

Måndag-onsdag 14-18, övriga tider enl. överenskommelse,
första lördagen i månaden 12-15. Tfn 0457 361 3230
vismabutiken@hotmail.com

Du kan också beställa varor för avhämtning via vår e-post:
order@matkroken.aland.fi

POSTEN ÅLAND
MATKROKEN
ÄR POSTOMBUD
OCH HAR SAMMA
ÖPPETTIDER SOM
BUTIKEN!
TEL. 48 282

TANKA
FÖRMÅNLIGT
DU OCKSÅ
HOS OSS
MED KORT
OCH SEDEL
DYGNET RUNT

ÄSSÄ

HYR DIN
VIDEO-
FILM PÅ
MATKROKEN

Ni kan lämna
returburkar i vår
returglas/burk
maskin

ÖPPET:
Må-fre
9.00-18.00
Lördag
9.00-15.00

Välkommen in!

Ge en julhälsning och gör en hjälpinsats!

Önska God Jul och Gott Nytt År med en annons i Nya Åland

En annons enligt denna modell kostar 27€
inkl. moms. Av detta belopp går 10€ till
välgörande ändamål (t.ex. Ålands Barnfond,
Ålands Självhjälpsförening, Ålands cancer-
förening, Rädda Barnen, Djurskydds-
föreningen).

Ring 23 444, faxa 23 450 eller kom in till oss på annonsavdel-
ningen så hjälper vi dig. Du kan också skicka e-post till:
annons@nyan.ax, ange då din faktureringsadress och till vilken
fond du vill betala. Gäller endast privatpersoner.

Annonserna publiceras
t.o.m. 22/12 2008.

Nya Åland
☆☆☆

Rabatt på julhälsningen med Nyankortet!
Med Nyankortet får du julhälsningen för endast 22€ inkl. moms

www.nyan.ax

Maria Nykvist

Epost: maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

” Det känns som om jag kommit in i historieböckerna på riktigt nu.

ZLATAN EFTER SIN TREDJE GULDBOLL

Skolsatsning ska säkra ligafotbollen

Gynnas. Ligafotbollen på Åland tror utbildningsminister Britt Lundberg skulle vinna mycket på om det fanns sportlinjer vid varje gymnasial utbildning på Åland. Att det skulle betyda att den naturliga återväxten då skulle tryggas.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

IDROTT. Det kan bli ”sportlinjer” på alla gymnasiala utbildningar på Åland från och med nästa höst.

– Jag tror att framför allt ligafotbollen på Åland kan vinna på det. Att det skulle kunna trygga återväxten av spelare, säger utbildningsministern Britt Lundberg (c).

Just nu är det endast möjligt för dem som går gymnasiet i Ålands lyceum att kombine-

ra studierna med extra schemalagd idrottsundervisning i den sport de utövar.

Men snart kan även eleverna vid de andra gymnasiala utbildningarna på Åland ges samma möjlighet. För närvarande utreds ärendet vid landskapets utbildningsavdelning och konstaterar de att det är praktiskt möjligt fattas beslut om att genomföra den förändringen inom kort.

– Är det praktiskt möjligt,

vilket jag tror, kan det vara förverkligat om inte till hösten så i varje fall till år 2010, säger utbildningsministern Britt Lundberg.

Positivt inställda

Hon menar att ungdomar i gymnasial ålder ofta måste göra ett vägval, att antingen satsa på idrotten eller på skolan. Och går det som hon tänkt ska de som vill få möjlighet att satsa på både och samtidigt som de får tillgo-

doräkna sig idrotten som ett valbart ämne. Alltså inte endast ett fåtal elever vid lyceet.

– Jag tror att många skulle vinna på det här. Inte bara idrottarna själva utan också klubbarna och föreningarna som skulle breddas. Det gäller inte minst inom fotbollen, säger hon.

Britt Lundberg har varit i kontakt med idrottsförbunden på Åland, som hon menar står mycket positiva till

idén. Det är också främst de som håller i de praktiska arrangemangen kring idrottandet, och att det därför inte handlar om en kostnadsfråga som kommer att belasta skolbudgeten.

Under hösten har hon även varit ute i skolorna, och hon menar även de är positivt inställda till att ha fler sportlinjer på Åland.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Konstgräsplanen skjuts på framtiden

IDROTT. Fritidsnämnden i Mariehamn vill anlägga en konstgräsplan i staden, och vill se den förverkligad år 2010.

Stadsstyrelsen å andra sidan vill skjuta på planerna och lägger fram sitt förslag i stadsfullmäktige på tisdag.

Under flera års tid har fritidsnämnden i Mariehamn lagt fram förslag om en konstgräsplan, men har aldrig fått gehör för sina önskemål, utan planerna har vid alla tillfällen skjutits på framtiden.

– Det ligger i vårt uppdrag och målsättning att öka idrottsturismen. På de flesta andra ställen ingår en konstgräsplan i en standardutbudet på en anläggning. Och för att vi ska kunna locka hit turneringar och andra idrottsarrangemang så behövs en sådan plan, säger Pia Aar-

nio, fritidsnämndens ordförande.

Deras senaste förslag, att en konstgräsplan ska förverkligas år 2010, vill stadsstyrelsen nu flytta fram. Stadsstyrelsens förslag om att skjuta på projektet från år 2010 till 2012 läggs fram i stadsfullmäktige på tisdag nästa vecka.

Kan bli av 2012

Stadsstyrelsen menar att de är andra projekt som bör prioriteras före en konstgräsplan. Att de 550.000 euro minus 137.500 euro i landskapsbidrag som projektet kostar, bör användas till ändamål som utbyggnaden av Trobergshemmet och Övernäs skola istället.

Fritidsnämnden menar dock att Mariehamn redan har förlorat stora pengar på att inte redan ha byggt planen, och för att slippa förlora

En framtidsvision. Fritidsnämnden i Mariehamn har vid flera tillfällen lagt fram förslag om en konstgräsplan i staden, likt den i Jomala (bilden), men inte fått sina planer förverkligade. Tänkbara platser, som kommit fram under diskussionerna, där planen kunde anläggas är invid Baltichallen, Islandia eller i Backeberg. På tisdag beslutas om planen återigen skjuts på framtiden.

Arkivfoto: JONAS EDSVIK

ra mer intäkter bör det ändå avsättas pengar för planen.

– Vi förstår att det finns andra viktiga ändamål. Men planerna kring en konstgräsplan har flyttats fram så många

gångar nu så det känns lite som vi biter oss själva i svansen. Mariehamn och Åland förlorar mycket pengar på att hela tiden skjuta upp projektet och på så sätt förlora nya

arrangemang som skulle generera pengar till samhället, säger Pia Aarnio.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax
tfn 528 478

Hallå där...

Tävlingsgymnast. De gamla takterna sitter fortfarande i för gymnasten Karl-Erik Smulter. I helgens gymnastiktävling i Bolhalla tog han fyra av fem möjliga guld. Arkivfoto: STIG LARSEN

Hallå där Karl-Erik Smulter, 67 år, som plockade hem guld i alla grenarna utom en i seniorklassen på Förbundsmästerskapen i gymnastik som avgjordes i helgen.

Han slog dessutom sonen Kenneth i samtliga redskap, och fick strålande fina resultat.

Vad säger du om din insats?

– Ja, jag tyckte domarna gav mig verkligen fina poäng. Sen får jag ju i och för sig +0,6 i ålderstillägg, men jag är väldigt nöjd måste jag säga.

Du vann över din son Kenneth Smulter, 44, i samtliga redskap. Hur är stämningen mellan er nu?

– Det var en härlig revansch. Han vann över mig förra året, nu var det min tur.

Det är nog många som är hälften så gamla som dig som avundas din fysik. Hur bär du dig åt?

– Jag vet knappt om jag vågar säga det här men jag har inte tränat så mycket på sista tiden. Men jag har en bra grundform och jag leder en motionsgympagrupp. Men jag var också tävlingsgymnast när jag var ung och efter det arbetade jag som gymnastiklärare.

Hur vanligt är det med tävlande i din ålder?

– Det har funnits oldboys-tävlingar under fem-tio års tid tror jag, och jag känner till några gamla gymnaster som fortfarande tävlar. Själv ställer jag främst upp när det arrangeras tävlingar här på hemmaplan.

Hur länge planerar du att hålla på?

– Så länge jag är i form. Men så klart att jag måste anpassa övningarna till åldern allt eftersom åren går. Men några planer på att sluta har jag inte.

MARIA NYKVIST
maria.nykvist@nyan.ax

BRIDGE

Mariehamns Bridgeklubbs tävling, 17 november, 12 deltagande par

1) Hannu Huhtala/Lennart Pettersson 144 poäng, 2) Roger Wahlgren/Susanne Olausson 137, 3) Ted Jansson/Tony Brändström 130, 4) Ben Öhberg/Karl-Olof Gustafsson 128.

Danmark premiärmotståndare i EM

FOTBOLL. Finland klarade sig undan de segertip-pade lagen då gruppspelet för damernas fotbolls-EM 2009 lottades i Finlandia-huset i går. Världlandet Finland möter i sin grupp A Danmark, Ukraina och Holland.

Lagen är indelade i tre grupper. De två bästa i varje går vidare till kvartsfinal och får sällskap av de två bästa treorna. –Jag kan inte vara annat än nöjd, säger Finlands tränare **Mikael Käld** efter lottningen. Danmark tillhör Europaeliten, men Ukraina och Holland är oskrivna kort. Båda två är med i EM för första gången. –Vi var själva debutanter i England 2005 och hade enormt med energi. Ukraina och Holland är tuffa fotbollsländer och kommer säkert att ha mycket energi de också. Men jag skulle nog inte byta plats med någon, säger Käld.

Går av stapeln i augusti Turneringen börjar 23 augusti med matchen Finland–Danmark på Olympiastadion. –Öppningen är mycket tuff. Vi mötte Danmark i både EM 2005 och i förra VM-kvalet, så vi känner varandra. Marginalerna är små, så det laget som har en bättre dag vinner, säger Käld. Lottningen genomfördes av före detta finländska landslagsmålvakten **Satu Kunnas** och europeiska fotbollsförbundet Uefas ordförande **Michel Platini**. –Vi tänker behålla den här i fyra år framåt, sade Bollförbun-

Succé senast. Annica Sjölund är mest troligt en av landslagsspelarna som ska göra det surt för danskarna i öppningsmatchen i EM nästa sommar. I de två senaste landskamperna som spelades mot Wales på bortaplan gjorde hon två mål i den ena matchen och noterades för en assist i den andra.

Arkivfoto: VILLE VUORINEN

dets ordförande **Pekka Hämä-läinen** med ett smil på läpparna då han fick segerpokalen av Platini.

Tuff B-grupp Tyskland är en stor fotbollsnation på damsidan och är starkt segertippat. Landet har tagit hem sex av de sju senaste EM-slutspelen och är ute efter sin femte raka seger. Lätt blir det ändå inte, då redan grupp-spelet bjuder på hårt motstånd i form av Norge, Frankrike och Island. Norge har länge hört till de länder som kan utmana Tyskland, medan de två andra övertygade i kvalet.

–Alla motståndare är stora utmaningar. Det är mycket svårt att komma till kvartsfinal, säger **Willi Hink** som är ansvarig för damfotbollen inom tyska förbundet DFB. Tvåan i Finlands grupp möter tvåan från grupp B i kvartsfinal. Om Finland lyckas ta hem sin grupp blir motståndet trean från antingen grupp B eller C. I C-gruppen är Sverige segertippat och utmanas av England, Ryssland och Italien. Alla svenska grupp-spelmatcher spelas i Åbo. Finland spelar sina tre matcher på Olympiastadion, medan Tyskland inte behöver lämna

Fakta/Grupperna

Grupp A: Finland, Ukraina, Danmark, Nederländerna

Grupp B: Tyskland, Island, Norge, Frankrike

Grupp C: Sverige, England, Ryssland, Italien

Tammerfors under grupp-spelet. Resten av matcherna i turneringen fördelas ganska jämnt mellan Helsingfors, Åbo, Tammerfors och Lahtis. Finalen spelas på Olympiastadion den 10 september.(FNB)

Stor nyhet. Ett kollage på några av de artiklar som skrevs om David "Tulle" Carlssons flytt till Brommapojkarna.

Stort i media om "Tulles" flytt

FOTBOLL. Att **David "Tulle" Carlsson** lämnar IFK Mariehamn för spel i IF Brommapojkarna uppmärksammades stort i media i måndags. Särskilt i Sverige där det var en rikstäckande nyhet. Bland andra Expressen, Aftonbladet, Dagens Nyheter, Norrköpings Tidningar, Norra Skåne och Piteå Tidning rap-

porterade att han från och med nästa säsong spelar i Allsvenskan. Inom etermedia och på webben fanns nyheter också på SVT, Sveriges Radio och på Fotbollskanalen för att nämna några få. Som Nyan tidigare skrivit lämnar alltså "Tulle" Åland och IFK i början av januari och har skrivit på för två säsonger i den nya klubben. (mn)

Sportens kom ihåg

- **IFFK:** Junioravslutning söndagen 23 november 14.00-16.00 har IF Finströmskamraterna junioravslutning på Bredablick. På programmet står underhållning av Petter Sjöstrand, prisutdelning, träff med några åländska idrottsprofiler och glass! Alla juniorer är varmt välkomna!
- **IFK Mariehamn-bordtennis:** IFK:s juniormästerskap i bordtennis torsdag 27 november 18.00 i Idrottsgården. Sista anmälningsdag fredag 21 november. Frågor och anmälningar: Harry Lindqvist, tel:16217.
- **Motionsserien i hockey:** Veckans matcher - ikväll 20.30 IFK Veteraner- Sviby SS; fredag 19.00

- Alandia Sharks- Thunderbirds och 20.00 Blåblåsen-Roosters.
- **RK Sleipner:** Hopptävling söndag 23.11 11.00. Klass 1: 50 cm omh.efter 30 sek (öppen för RYTTARE som inte startar klass 2 och som inte tidigare tävlat i 70 cm eller högre klass). Klass 2: 70 cm omh.efter 30 sek (öppen för RYTTARE som inte startar klass 1 och som inte tidigare tävlat i 90 cm eller högre klass). Proposition finns på hemsidan. Anm. via hemsidan eller per telefon 13418 senast ikväll 20.00 Frågor: Sleipner eller Malin 040-7389043.
- **Sjömanshockey:** Nya träningsider i Islandia 11 november–9 december är tisdagar 17.00-18.30. Samling 30

Delad poäng för MLK-damer

■ **TENNIS.** Mariehamn lawn-tennisklubbs veterandamer reste i helgen över havet för en vänskapsmatch mot Åbo-laget TVS. Mötet avgjordes i dubbelmatcher och lagen delade på poängen, 4–4. Med i det åländska laget var **Agneta Brunila, Kristine Hermansson, Gerd Lindqvist, Vappu Nyström, Riitta Sarling, Gun Sjöholm** och **Solveig Sonneborn**. (mt)

Aristides Pertot tillbaka i Inter

■ **FOTBOLL.** Den argentinska mittfältaren **Aristides Pertot** spelar för Inter nästa säsong. En klubb han även spelade för under åren 2000–2005. Under säsongen som gick spelade han för lokalkonkurrenten i Åbo, TPS. (FNB)

- min före träning. Alla intresserade med. Brist på målvakter. Kontaktperson: Janne Welin, Birka Hockey.
- **ÄFF:** Möte för pojkar födda 1995 eller senare som är intresserade av Pohjola Cup nästa sommar. Torsdag 20 november 19.30 i hörsalen på Ålands Lyceum. Ingång från östra sidan.
- **Äid:** Ordinarie höstmöte, i morgon torsdag 19.00, Park Alandia Hotell, Mariehamn. Stadgeenliga förhandlingar, stipendieutdelning.
- **Öspelens Supporterklubb, ÖSPÅ:** Kom ihåg höstmötet på Fantasia fredag 21 november 19.00. Anmälan om ev mat per tel 16736.

Från Boulespelarna på Åland

■ **INSÄNDARE.** Vi är fem bouleföreningar, som denna sommar (såsom tidigare somrar) mötts i klubbkamper, en hemma- och en bortamatch. Denna sommar beslöt vi att resultaten skulle skrivas ner så att det skulle bli en "ligatabell" på vad vi spelat. Man kan också kalla vårt spel som "distriktsserie".

Så här ser tabellen ut:

TABELLEN				
Lag	matcher	kvot	+/-	Placering
Kul-Laget	8 6 1 1	1394-1040	354	1
Boule M.hamn	8 6 1 1	1157-1100	57	2
Ek-Boule	8 3 1 4	1221-1233	-12	3
Roseboule	8 2 2 4	1138-1201	-63	4
Söderö	8 0 1 7	1038-1374	-336	5

Söderölaget är spelare från Hammarland och Finström och övningarna sker på somrarna hos **Saga** och **Ingmar Karlsson** på deras boulebanor i semesterbyn Söderö stugby, Bergö. Vintertid kan övningarna hållas tillsammans med Ek-Boule, inomhus i Eckeröhallen. Roseboule heter laget som spelar i Lemland. Övningarna är på sandplanen vid Lemlands grundskola sommartid och i Baltichallen på vintern. Ek-Boule är Eckerö pensionärsförenings boulespelare. Laget består av ca 40 spelare som övar vid Rusells i Kyrkoby på somrarna och i Eckeröhallen på vintrarna. Boule M.hamn, boulespelarna här lyder under den aktiva Mariehamns Pensionärsförening. På sommaren och hösten så länge vädret det medgiver, sker övningarna utanför Svenska konsulatet, på boulebanan där och på vintern är övningarna i Baltichallen. Kul-Laget är ett lag med hemort Eckerö, där är medlemmarna förutom eckerö-bor, "sommareckeröbor", som under vintern bor antingen i Sverige eller Mariehamn. Kul-lagets spelare övar vid Rusells i Kyrkoby på somrarna och i Eckeröhallen på vintrarna. Förutom våra övningar och klubbmatcher är några av lagen ibland värdar för gästande lag från Sverige. Många lag från Stockholmsregionen vill gärna resa över hit till Åland för att spela boule och då begär dom att få möta åländska spelare. Ibland för man protokoll över matcherna men oftast är det umgänget och att möta andra spelare som är det viktigaste. Det finns ingen takorganisation för Åländska boulespelare, men jag har sammanställt tabellen ovan, för sommarens spel. Om det finns någon grupp boulespelare som är intresserade av att delta i distriktserien, eller för de som är intresserade av hur det går till att spela boule, går det bra att ni tar kontakt med tel 38055 eller tallbo@aland.net, så får ni reda på var närmaste boulegrupp finns.

Birger Bergman, Storby

DAGS ATT LÄMNA IN MOTIONSKORTET

Vinn presentkort värda **100, 30 el. 20€**

Träna, träffas & trivs!

Måndag & Onsdag

AVANCIA

Sportscenter

Strandvägen 11 • 041 93 153 • Tel 19 200

www.avancia.se

MARIEBAD

ÅLANDS HÄLSÖ-UTÅD

Badhuset för motion och rekreation. Relaxavdelning för grupper.

Tfn 531 650

TRÄNINGSVÄRKET

Träning för alla

Ålands modernaste träningscenter!

DER

Info@träningsverket.se • +358 18 23003

MOTIONERA 15.9-15.11 och vinn presentkort!

MOTIONS KORT

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Skriv datum i en ruta för varje

Ditt motionskort skickar du till

Fleece

29,90

Snickeributiken

Stans bästa TV-affär

gör du hos oss!

SONY

WELANDER

Björnsborgsgatan 9, tel 14 400

SPORT ÅR ROLIGT...

... på TV!

Storg. 9, tel 12 629 • www.dandets.com

BRA PRISER

med Viking Line under hela hösten

11€

Viking Line

BIN SPORT & FRUTTSBUTIKEN

89€

Kom från 119 €

Sist herr 40-45, barn 36-42

B-SPORT

CAZERT

new balance

Örnsköldsvägs 5

041 955 • tel 19 585

Årpet 5-17-20 • tel 5040

iPod Shuffle 2GB

95€

www.tidaboulet.se

Senast **onsdag 19.11** måste vi ha ditt motionskort

www.nyan.ax

► ANBUD

Anbud

Anbudsförfrågning

Mariehamns stad, fastighetsavdelningen inbegär anbud på

Skötsel av gårdsytor tillhörande stadens fastigheter.

Arbetet omfattar huvudsakligen gräsklippning, rensning av ogräs och allmän skötsel av fastigheternas gårdsplaner.

Därtill inbegärs anbud på

Snöröjning av fastigheternas gångytor och parkeringsplatser .

Anbuden skall gälla under åren 2009-2010.

Anbudsformulär kan hämtas från Tekniska verken, fastighetsavdelningen eller sänds till anbudsgivare efter intresseanmälan.

Slutna anbud märkta "Gårdsytor" resp. "Snöröjning" inlämnas till Tekniska verken, Elverksgatan 1, Mariehamn **senast måndagen den 1 december 2008 kl. 16.00.**

Närmare upplysningar lämnas av Clas Segerström, tel. 531 521 el. Göran Seffer, tel. 531 522.

MARIEHAMNS STAD

www.mariehamn.ax

► MÖTEN

Saltviks Jaktvårdsförening

håller

HÖSTMÖTE

onsdagen den 26 november kl. 19.00 vid Renvalls

Styrelsen

► ENTREPRENADER

Ålands Trädgårdshall

utbjuder på entreprenad de **eltekniska arbetena** gällande kontorsdel (del 1) vid om- och tillbyggnad av industribyggnad i Gölby, Jomala.

Anbudshandlingar får hämtas från ML Byggservice Ab, Ålandsvägen 23 from den 19.11.2008. Kontakta Sten-Åke Häggblom tel. 0400 529 723.

Anbud skall vara **inlämnade den 3.12.2008 kl. 15.00.**

► UTHYRES

marstad

Hyreslägenheter på Lotsgatan 8 hus A

Marstad bygger 70 st nya lägenheter i tre 4-5 våningshus på Lotsgatan i Mariehamn. Nu är hus A med 20 lägenheter klart för inflyttning.

Lägenheterna i hus A är inflyttningsklara 1.3.2009.

Lgh typ	storlek	hyra/mån	antal
2 R+KV	48 kvm	518 €	6
2 R+K	56 kvm	594 €	6
3 R+K	69 kvm	718 €	4
4 R+K	82 kvm	787 €	4

Ansökningssblanketter finns att hämta i receptionen i Stads- huset, västra ingången, vardagar mellan kl 10.00 och 12.00 samt på Marstads hemsida www.marstad.ax På hemsidan finns även exempel på ritningar för lägenheterna.

Även de som redan står i stadens bostadskö skall ansöka separat till dessa lägenheter.

Ansökan lämnas i Stadshusets reception eller skickas till FAB Marstad, Hamngatan 8 A, 22100 MARIEHAMN. Ansökan kan även sändas via e-post till info@marstad.ax **Senast 29.12.2008 vill vi ha din ansökan.**

De hyresgäster som utses, kommer att kontaktas per telefon eller mail senast 26.1.2009

Frågor ang ansökan besvaras av Maud Hansen, FAB Marstad, mån-tor, tel 018-12 852, alt e-post info@marstad.ax

Resterande 50 lägenheter i hus B och C kommer att annonseras ut under våren. Mer information om dessa lägenheter finns på Marstads hemsida.

DEBATT

Genväg till ekologisk mat

■ **Något jag** aldrig har begripit är varför många självutnämnda miljövänner är emot genteknik inom livsmedelsproduktion och växtförädling. Tidigare köpte jag ibland de ”ekologiska” varor som fanns i affärerna, allt från öl till tomater, men har slutat med det efter att jag konstaterat att produkter framställda med genteknik inte får säljas som ”ekologiska”. Tydligt är det tro och inte vetande som styr de mäktiga lobbyorganisationer som bestämmer vad som anses ekologiskt.

I dag samlar de in namn för att Åland ska bli en ”GMO-fri zon”, och sedan är det väl dags för att bli en porrfri zon, en 3G-fri zon, en 4G-fri zon, en TV-fri zon, en vapenfri zon, en ångfärjefri zon, en ninjafri zon, och så vidare...

Luddism betyder att man vill sätta stopp för utveckling, med hänvisning till att man aldrig kan vara säker på att utvecklingen inte för något negativt med sig. Ett berömt exempel var när järnvägarna började byggas i Sverige, bland de sista länderna i Europa, och fantasin flödade när motståndarna förutsåg att korna skulle sluta mjölka som ett av många resultat. När det väl fanns järnvägar bredde istället ”järnvägssjukan” ut sig; många ansåg sig ha blivit sjuka av att åka tåg och sökte behandling.

Ludditer i Indien är inte bara emot genteknik utan är även än idag emot den ”gröna revolutionen” inom det indiska jordbruket som har haft en mycket stor betydelse inte bara för att minska svälten utan även för att ha hjälpt till att utveckla Indien mot en ekonomisk stormakt.

Hemsidan. ”Under tiden föreslår jag att Ålands naturbruksskola ges direktiv och resurser att undersöka hur Ålands jordbruk kan dra nytta av den nya tekniken, gärna i samarbete med andra lantbruksuniversitet och myndigheter.” skriver insändarskribenten.

GMO är ett medel som kan fortsätta denna utveckling. Som bekant är vi över sex miljarder människor som ska äta varje dag, och vi blir allt fler med tiden, men den tillgängliga åkermarken blir inte större och livsmedelstransporterna blir inte mycket mindre resurskrävande. För många människor gäller det att arbeta hårt för att få ihop till dagens mål mat, men det bekymrar inte ludditerna, som verkar vilja upprepa de bevingade orden ”låt dem äta kakor då”.

Här på Åland finns det förstås gott om mat i affärerna, även om de som skriver på listorna om att göra Åland GMO-fritt förmodligen också skulle skriva på listor med krav på sänkta matpriser, utan att se motsägelsen i detta.

Motståndet mot gentekniken är mest en europeisk företeelse, och detta gör att våra bioteknikföretag hamnar på efterkälken gentemot företag från andra kontinenter. Även i Afrika börjar man inse att gentekniken är en tillgång: exempelvis tillät Senegal

lantbrukaren **Percy Schmeiser**, är berömd bland GMO-motståndare. Att oavsiktligt använda sådant utsäde är en helt annan sak, som domstolen konstaterade.

Åland berömmar sig av att ha många framgångsrika företag och jag är övertygad om att det bland annat beror på att exempelvis de åländska skeppsredarna satsade på att ersätta segelfartyg med ångfartyg utan att lyssna på ludditer som varnade för riskerna med den nya tekniken: ångpannor som exploderar, m m.

Nu hoppas jag att åländska lantbrukare åtminstone inte i lag förbjuds att vara lika framsynta.

Vad miljövänner borde göra är att studera hur genteknik och andra tekniker kan användas för att ge oss en bättre miljö: effektiviseringar i jordbruket, mindre förbrukning av resurser, åkerareal, foder, bekämpningsmedel och gödsel. Kanske vi får se en ny rörelse: ”Miljövänner för GMO”.

Vad Nya Åland borde göra är att bedriva kritisk och granskande journalistik i stället för att okritiskt upprepa vad de ”ekologiska” odlarna påstår.

Under tiden föreslår jag att Ålands naturbruksskola ges direktiv och resurser att undersöka hur Ålands jordbruk kan dra nytta av den nya tekniken, gärna i samarbete med andra lantbruksuniversitet och myndigheter. Dessutom behöver vi verka för att EU ändrar sin negativa hållning.

Per Johansson

Första året i lagtinget

■ **Tänkte att** jag skulle skriva några rader om mitt första år i lagtinget. Jag gick till val med en slogan ”inget är omöjligt”, vilket fortfarande är min inställning till saker jag tror på och vill arbeta för. En utav dem är bevarandet av Ålands självstyre.

Vad är då intrycket av vårt parlament och dess arbete under året som gått? Att verkligheten och den bild av verkligheten som återges av media inte alltid överensstämmer. Ofta kan det sägas en sak, men på kammarn handlar man tvärs emot.

Det som förvånat mig mest är vissa politikernas inställning till självstyrelsen som är grunden för det åländska samhället och tillika vår arbetsplats. Det verkar nästan som om vissa upplever det mera jobbigt att vi inte fogar oss till den finska lagen i punkt och pricka.

Nog trodde jag att även om man befinner sig antingen till höger eller till vänster på den politiska kartan skulle

man ändå ha ett gemensamt intresse det vill säga att bevara det viktigaste vi har: vårt självstyre, men så är det **inte**. Till min stora förvåning måste man vara mycket mer pro-åländsk än jag någonsin kunde drömma om, ifall man värdesätter den frihet det åländska samhället har idag och vill behålla den.

Många av mina bekanta som flyttat till Åland har gjort det därför att de blivit attraherade av den åländska själen (friheten) som också är grunden för vårt självstyre.

Att jag värdesätter självstyrelsen högt och vill värna om den betyder inte att jag är ser negativt på Finland. Jag talar själv finska och har många goda finskspråkiga vänner och väljare.

Faktum är dock att när det kommer till relationer Finland och Åland emellan är det ju så att Finlands politiker är invalda av det finska folket för att arbeta för deras bästa och man skulle önska att också de åländska

Konferens. Skribenten bifogar bilden av honom och riksdagsledamot Elisabeth Naucér på European Friends of Israel Conference i Paris 6-7.11.08

politikerna skulle arbeta för Ålands bästa.

Jag tillhör dem som tror att självstyrelsen är för Ålands bästa och är därför också beredd att stå upp för den även utanför Åland. Vid olika tillfällen och möten med andra parlamentsledamöter världen och Europa över som jag varit på under året, har frågan om vår legitimitet som eget parlament syns i sömmarna. Nu är inte tid att ge bort av den självbestämmanderätt som vi har, utan i stället arbeta för dess bevarande och utveckling.

Vi vill väl inte se en avveckling av vårt eget parlament och självstyre till en stor åländsk kommun inom den finska staten. Låt oss arbeta för Ålands bästa, dess självstyre, efter vår bästa förmåga, utveckla gärna relationer inom Norden och Europa, men komma ihåg att ingen annan kommer att se till vårt bästa. Det måste vi göra själva.

Som sagt ”inget är omöjligt!”

Mika Nordberg
Lagtingsledamot
Obunden Samling

” Vad jag är trött på de där skruvarprogrammen i Discovery och har ni märkt att alla kanaler kör reklam samtidigt? ”

MESSARE

debatt

Nytt ledarskap i Brändö

■ **Nytt ledarskap**, mer i plånboken och uthållig energi var liberalernas valmanifest. Den ”nya kommunledningen” i Brändö visar under liberala lagtingsledamot **Margaret Lundbergs** ledning hur liberalernas nya ledarskap ska gå till. Centralisering och utarmning av perifera delar av kommunen ger mer i plånboken åt dem som bor inom vägnätet, medan de som inte förstått att flytta till ”centrum” får se på hur all kommunal service flyttar allt längre bort.

Partiet som flaggat med att vara hela Ålands parti visar hur man i sitt nya ledarskap vill ge sin egen by alla fördelar på bekostnad av andra. Liberalernas valmanifest uthållig energi får också sin förklaring i den uthållighet som präglar liberala Margaret Lundbergs kamp mot Lappo skola. I valet talade man också om en hållbar utveckling. Men i Brändö visar den liberala frontfiguren ett praktexempel på ohållbar utveckling. Genom att stänga Lappo skola

lyckas liberala Lundberg med ett slag ta död på en by, som precis fått näsan över vattenytan efter en tid av nedåtgående spiral. Nybyggnation och inflyttning avtackas genom att försämla villkoren för dem som behöver det bäst. För att få en levande skärgård måste man uppmuntra dem som flyttar dit där förutsättningsarna är som svårast. **Det är ingen konst att bo inom vägnätet. Istället för att ständigt utmana och hota**

Lappo skola borde den ”nya kommunledningen” sluta svartsjukt vakta sitt revir och fundera på Lappo skolas utvecklingsmöjligheter. Två arbetsplatser finns snart att tillgå i en kommun där brist på arbete får kvinnor att flytta bort. Snälla ”nya kommunledning”, tänk efter! Var det så här liberalernas nya ledarskap skulle bli? Bra att veta till nästa val!

Magnus Thörnroos
Lappobo

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Avställning av bil! Du får inte bogsera en avställd bil på allmän väg då åker du på ett sjuke.....s bötesbelopp! Måste vara på trailer eller använd ”stäng”. **Sjukt.**

■ Grim! Men det är ju så skönt att strö pengar runt sej, när man kan ta ur en annans ficka! **0457.**

■ 0457! Var det han som kalkyle-rade simhallen?! Ja, då förstår man! **0457.**

■ Till dej som tyckte att hästar inte ska va på vägarna: de är levande varelser som reagerar olika i olika situationer. Dom kan vara helt oberörda av en stockbil som kör om men flyga i ”takel” om det springer en katt över vägen. Det är bilförarnas skyldighet att visa hänsyn. Visar rytaren stanna-tecken ska ni stanna! **0457.**

■ Synnerligen korkat mess. Stoppa Lidl varför, är helt säker på att många med mej efterlyser bättre priser på bla mat m.m. Fram för fler aktörer. **Spargrisen.**

■ Inget flyt = huvét på spiken. **0457.**

■ Nummer 4 i Ålands yrkesskolas skolkatalog i klassen vpt2 är en riktig snygging. **H. ett span i skolan.**

■ Landskapsregeringen vill spara in 160.000 euro på skärgårdstrafiken! Ungefär likadan summa som spräckte budgeten på ålandsdagarna i Helsing-fors! Intressant! **050.**

■ I många år tog jag hand om en mans barn, hushåll med allt som det finns att göra. Nu efter en tids sjukdom har han glömt och tycker att jag är lat. **Kvinnor är fantastiska.**

■ Vad jag är trött på de där skruvarprogrammen i Discovery och har ni märkt att alla kanaler kör reklam samtidigt? **040.**

■ Det där med ringar och kulor m.m. i näsan, läppen och alla andra

synliga ställen är bara inte osmakligt på serveringspersonal, det gäller även myndighetspersoner i uniform. **040.**

■ Varför får personalen på Lidl inte uttala sig eller prata med kunderna? Varför inga telefonnummer till butikerna? Ingenstans. Visst, man kan ju sända brev, men de lär inte svara till privatpersoner, bara åt myndigheter. **0457.**

■ Ni som skall ha fast mig så kan väl göra det snart tycker jag. Vi som bor på landet. Jag brukar nog vara ute och gå varje kväll nästan. **En som är rädd.**

■ Liberalernas bil åker ner i diket, deras politik håller också på att spåra ur! **050.**

■ Önskar ett bra källdolsrecept i dagens rätt. **En omogen.**

■ Det har blandats vatten i vegetabiliska oljor som bränsle både i Europa och USA. **040.**

■ Har inte läst tidningen på några dar så förhoppningsvis är detta redan uttryckt. När vi vet hur mycket plast påverkar oss, djur och miljö, kan inte alla affärer på Åland bara sluta att erbjuda plastpåsar nu? Det är ju inget jobbigt för oss kunder att ta med tygkasse/egen väska. Glömmer vi kan vi köpa en på plats. Låt oss njuta av ett plastkassefritt 2009! **Mari.**

■ Jag sover hos dig i helgen;) **0457.**

■ Borttappat! En rapport om äventyrande av trafiksäkerheten, av standardmodell. Upphittaren bedes inlämna den där den hör hemma. **040.**

■ Bra talat ”billigt är bra” spelar ingen roll om högdjuren på kobben får pengarna eller någon rik tysk snubbe. Bara vi får billigare mat! Helt rätt! **0457.**

■ Angående hastighetsbegränsningar i stan. Jag tycker det borde vara 40 km/h. Men mellan 07.30 och 09.00

skulle det vara 35 km/h med tanke på alla barn som skall till skolan. Sen vid lunchtid, säg 11.00 till 12.30 kunde det va 38 km/h. Sen när barnen skall hem från skolan mellan 13.00 och 15.00 kan det va 32 km/h, men om det regnar så passar 28 km/h bättre. Mellan 16.00 och 17.30 sommarhalvåret är 41 km/h lämpligt. förutom fredagar då 46 km/h är bättre. **H. Stadsbussens turliste-planerare.**

■ 040 gnäll nu för f’n inte på att Sundqvist har för billiga shoppresor! Det är väl bra om något! Heja Sundqvist mer billiga resor åt folket! Snart kanske även jag. **0457.**

■ Till politiker och alla andra som är emot snus och tobak. Varför nämner ni ej alkohol? Bör inte det också förbjudas? Men nej, därför att nästan alla nyttjar alkohol, det är ett sätt att umgås på. Alkoholberoende drabbar en själv och anhöriga, man kan förlora jobb, familj m.m. Drabbar det lika hårt om man snusar och röker? Nej! **Hellre tobak än sprit.**

■ Det pratas och skrivs om en tunnel till Föglö som om det vore på riktigt. Så illa kan det väl inte vara? Räcker det inte med Kk-huset? **0457.**

■ Vad håller ni på med, sänker hastigheten och dumpers och trafikljus på samma gator. Men för några år sen då boende ville ha dumpers i Hindersböle då blev det nej för det skulle vara svårt för de som plogade. Har chaufförerna blivit duktigare nu? **0457.**

■ Hiphopen är död, saknad av ingen. Jordfästningen har skett i stillhet, saknad av ingen. **Morr.**

■ Hurra, hurra äntligen Lidl till Åland. **0457.**

■ Jag ska aldrig sätta min fot på Kantarellen eller Sparhallen som har dyr mat, Lidl är bäst. **040.**

■ Allt snuten gör är ju ändå bara att försöka ta fast oss mopedister, dom är för lata för allt annat skit som händer på holmen. **040.**

■ Och varför skulle man vilja söka till polisskolan? Vad får man gjort? Lära sig att stressa mopedister? Ha ha, patetiskt. **040.**

■ Simhallen i Godby passar ju bra som curlinghall, bara att frysa bas-sängen. **Karlsson.**

■ Helt rätt, hit med Lidl och DSV det är väl dags att vakna nu. Vad transportbolagen beträffar så har dom levit i en skyddad verkstad i synnerhet Transmar. Fick Clemes något svar när han pratade med vdn på DSV vad dom hade för intresse att etablera sig här? Trodde Clemes att dom skulle komma hit och fiska? **Dags för mera konkurrens.**

■ Stort tack till taxichauffören Karl-Olof Häggblom för snabb uttryckning och till Eckerölinjen som väntade när jag fick punktering. **mpirholt.**

NYANS ROS

...till **Jalle Sjölund** och **Stig Lindfors** för den trevliga underhållningen på Tensta Röda kors i Sverige. **Personalen och åhörarna** rosar.

...till signatur ”**Grannen**” som försvarar de unga fågelskyttarna i Hellestorp. **Rosen** kommer från **pappan** till en av skyttarna.

...till **Accordion Club** för en trevlig kväll med skön musik och glad samvaro. **Rönngårdens aktivitets-grupp** rosar.

...hela veckan vill jag ge till **Ralf Björne** på Motorcompany. Tack för att du brydde dig om en gammal och skruttig bil med. **Britt-Marie** med nyckeln i hand.

Dagens MMS-bild

■ En timme med färja. H. Ann.

Varför fick vi inte köpa sprit?

■ **Dagens ris** till Alko. Vi var två personer som var in till Alko för att köpa alkohol. Den ena tog en flaska sprit och den andra hittade ingenting den ville ha. När vi kommer till kassan så frågar kassören leg på båda fast att den bara var den ena som köpte något. Vi visade legen och då fick inte någon av oss köpa sprit eftersom den andra var under 20. Men vi skulle få köpa upp till 21 procent, som man får göra när man är 18. Vi tycker att det är väldigt konstigt att man inte ens få gå in till Alko med sina vänner. Vi förstår att man inte får

vara där inne om inte är 18 eftersom personalen är rädd att man skall langa. Men vi kan ej förstå att man inte får köpa när man har 18-åring med. Hur är det när barn är där med sina föräldrar då? Är det okej, föräldrar kan ju också langa. **040...**

Anders Appel på Alko svarar: Jag förmodar att han som ville köpa ut var över 20 år, och då borde han egentligen fått köpa spriten, speciellt som han bara köpte en flaska och till personligt bruk. Vid misstanke om lagning får vi inte sälja, men det är ju alltid en tolkningsfråga. **Red.**

När åtgärdas kungsgården?

■ **Kastelholms** kungsgård förfaller, och ingen verkar att bry sig. Åtminstone inte dom som av Ålands folk givits makten att förvalta all vår gemensamma egendom! Vi är många som har tröttnat på situationen, snart är där endast en igenvuxen trädgård, en husruin samt en hög med brutna löften kvar av den en gång så ståtliga kungsgården. Vi är många som kommer ihåg tiden när det så välskötta huset beboddes av en patron med familj. Husen runt om gården beboddes av tjänstefolk som tog hand om djur och gård. Traktens torpare fick inkomster genom all göra dagsverken på gården. Där fanns bland annat ett mejeri och gården gav en för den tiden god avkastning. I dag återstår ingenting av allt detta, statarbostäderna är rivna och huvudbyggnaden står och förfaller. Den en gång på 1700-talet av en Stockholmsarkitekt ritade och anlagda trädgården är helt igenvuxen och ligger för fäfat, och man kan endast ana hur vacker den en gång var. Tänk att vi hade en så ståtlig anläggning här, en arkitekttrad slottsherrgårds-trädgård.

trädgården vara kulturhistoriskt värdefulla? Har man pietetsfullt bevarat och underhållit området? Har man möjliggjort för ålänningarna att njuta av den praktfulla trädgårdsanläggningen, och njuta av den? Har skolbarn fått möjlighet att gå runt där och lära sig om våra växter? Har turistbussarna kunnat stanna till för att låta besökarna vandra runt i den underbara miljön, så som man kan vandra och njuta i botaniska trädgårdar runt om i världen? Trädgårdsturism är ju en verkligt stor sak på många håll, och kungsgårdens trädgård skulle vara ett värdefullt komplement till de turistsatsningar som finns på Åland idag.

Nej, ingenting av detta har möjliggjorts eller har skett, och ingenting kommer heller all ske inom överskådlig tid, om man rätt förstår den dånande tystnad som råder från politikerhåll när det gäller kungsgårdsbyggnadens och trädgårdens framtid. Jag och många med mig undrar, har Ålands lagting och Ålands landskapsregering förstått att de som är invalda där har ett ansvar och en skyldighet att vårda och att ta hand om all vår gemensamma egendom? **Runa Lisa Jansson**

Dubbla priset på Åland

■ **Ja, nog** tar mellanhänderna betalt alltid. Ett exempel: 1 liter Valio fruktyoghurt i ”dyr kvartersbutik” i Helsingfors, Drumsö 1,15 och samma produkt på Åland: i billig affär 1,83 och i K-stormarknader 2,05. Åland får dyr prisnivå på

grund av frakter och små mängder, men nog hjälper det till att Kesko levererar det mesta hit dyrt, utan konkurrens av någon annan större operatör. Gör något som får ner prisnivåerna här på Åland, NU. ”Betalar dubbelt utan dubbel lön”

HÄLGE

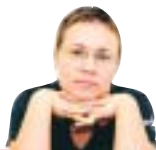

ZITS

”Alla kan inte välja mellan alla produkter, men alla kan välja mellan några. Att inte se det är att göra sig mer maktlös än man är.
HANNE KJÖLLER I DAGENS NYHETER, OM ATT VÄLJA BRA MAT

ledare

Nina Fellman
Epost: nina.fellman@nyan.ax
Telefon: 528 441

Näst sista ordet Patrik Dahlblom

Avvisad vid svenska gränsen

Aldrig trodde jag att jag skulle bli avvisad vid svenska gränsen. Men nu har det hänt. Lillasyster som jobbar i resebranschen har lärt mig att tänka på de tre P:na före avresan – pengar, pass och pileten. Det var kloka ord som jag glömde när det gällde.

Hur ofta står det tullare i Kapellskärsterminalen och granskar folk som kommer med morgonfärjan från Mariehamn?

Aldrig. Men i fredags gjorde de det, och där kom jag farandes med en kattbur i varje hand. Katterna hade varit på Scheffersgränd några veckor medan sambon i Stockholm flyttade.

– Stopp, stopp, vad har vi här, frågade en av tullarna.

Och sedan: – Har du kattpass? För sådan är lagen. Det finns en rabiesgräns mellan Sverige och Finland och alla katter som tas härifrån dit skall vara mikrochippade, vaccinerade och blodtestade. Sedan får de sina kattpass–jo, jag skrattade också åt det första gången jag såg dem.

Ingen tullare har någonsin bett att få titta på dom förbannade passen. Vi har släpat katter fram och tillbaka över gränsen hela 00-talet utan att någon brytt sig det minsta. Ibland glömde vi att ta passen med oss och sen glömde vi dom helt och hållet.

Nu stod jag där som ett måhä. Jag visades in i rummet till vänster om tullpassagen. Snabba besked krävdes om jag skulle hinna med bussen till Cityterminalen. Jag ringde till sambon och jo, kattpassen fanns i lägenheten på Södermalm och hon trodde att dom var stämplade och giltiga.

Det hjälpte inte mig. Bussen gick och tullarna sade att jag fick ta Rosella tillbaka till Mariehamn.

Jag var omgiven av myndighetspersoner som ringde kors och tvärs och var väldigt engagerade. Tydligen händer det inte så mycket i Kapellskär. Jag kände mig som en terroristmisstänkt i tv-serien 24 som snart skulle få träffa Jack Bauer.

Jag skulle åtminstone få vänta ombord på Rosella, och inte i terminalen. På vägen ombord ringde telefonen–det var Åbo underättelser. Ryktet går fort, tänkte jag. Men reportern ville bara veta vad jag tyckte om det finska glamrockbandet **Hanoi Rocks**, och jag citerade recensenten **Robert Christgau**–de var ”all looks and no hooks”.

Sedan satt jag i en tom kafeteria och blängde på kattorna som blängde tillbaks. Ingen av dem visade rabiessymptom. Jag kommer att hålla noggrann koll på dem, för det visade sig att deras pass hade gått ut och nu tar det minst fyra månader innan vi får ta dem hem till Sverige.

Dagens ros till Rosellapersonalen som lånade ut handdukar till kattburarna. De luktade piss innan vi kom hem. Säg till om ni vill ha dem tillbaka.

Tro mig, jag är vän av ordning.

Men ibland måste man tänja litet på gränserna. Skattegränsen, till exempel. Hur skulle det se ut om tullarna i Mariehamn stoppade varenda bil som kör av Rosella fullastad med Ikeamöbler?

I ett sådant läge skall tullare vissla och titta åt andra hållet en stund. Det är så vi får samhället att fungera.

Och gränsbevakarna i Kapellskär har förstås mitt fulla stöd. Men i fredags önskade jag att de hade gjort sitt jobb någon annanstans.

En doft av gammal fylla över de rödsvita båtarna

Tjoho! Fest och glam på färjorna är kul, men hur långt är det klokt för ett rederi att gå i sin marknadsföring? Foto: MALIN LUNDBERG

Ett varumärke tar lång tid att bygga upp och går otroligt snabbt att solka ner.

Ett typiskt kvällstidningsreportage i tidningen Expressen om fylleslag på färjorna fick Viking Lines svenska ledning att dra tillbaka sin annonsering både i papperstidningen och på nätet.

Utan att ta ställning till om just detta jobb var sämre genomfört än andra liknande artiklar kan man bara konstatera att det är rederiet själva som tagit fan i båten.

När man fattade beslutet att låta spela in reality-såpan Färjan ombord på en Viking-färja så inbjöd man till just den typen av sensations- och snackjournalistik som kvällstidningarna och skvallersajterna nu levererar.

Företagsledningen har låtit förstå att rederiets medverkan handlar om vilken fin och trevlig arbetsplats en färja kan vara och hur duktig personalen är.

Nåja. Det är nog en skönmålning av stora mått. Det kan med en generös tolkning vara en delorsak, men har Viking-ledningen alls gjort sitt jobb så tog man genom beslutet en kalkylerad risk för att marknadsföra just de röda båtarna som party-, fest- och fyllestäl-len. Det är ju trots allt spritförsäljningen i alla dess former som håller färjorna flytande.

De stora pengarna ligger inte i att transportera skötsamma medelålders par som vill äta en gemensam middag och dra sig tillbaka till hytten, utan i att sälja, sälja, sälja till dem

som orkar festa en hel kryssning igenom, och som dessutom vill köpa sprit att ta med sig hem.

Det är inte mer eller mindre omoraliskt att göra det till havs än att göra det på land i vilken nattklubb som helst. Fördelen med en färja (för rederiet) är helt enkelt det att publiken inte kan gå hem innan festen är över. Således får man också handskas med baksidan av problemet på ett mer koncentrerat sätt.

De redlösa, de bråkiga, de gråtiga, de upphetsade och de ångerfulla sitter alla i samma båt tills den kommer iland. Självklart är det ett elände att titta på om man är nykter, men det är Arkens nattklubb också vid tretiden på morgonen.

Det som nu är på väg att hända är att det som var tänkt att bli en skvallrig och kittlande inblick i det häftiga partylivet ombord i stället är på väg att skifta bilden av Viking Line till något mer grumsigt, sjabbigt och riskfyllt, och det var förstås inte meningen. För varje kommande avsnitt av Färjan påminns kvällstidningsläsarna, som lever i symbios med reality-tv, om konceptet.

Det är fullt möjligt att det fungerar som Viking Line hade tänkt, att flera festsugna resenärer väljer röda båtar, men det är inte

alls sagt att det på lång sikt var bra att solka ner varumärket Viking Line på detta sätt. Ser man på resultatet av de senaste årens marknadsföring har ju Viking Line vunnit marknadsandelar på att **inte** placera sig i samma segment där Tallink/Silja hamnade, med bråk, fylla och en stenålders syn på kvinnor i reklamen.

En stor grupp resenärer vill kanske åka med Partybåten med stort -p, men de vill inte att doften som vidlåder den ska vara av nattklubben dagen efter, utan av flården på förfesten i baren, då när alla ännu är vackra och kan stå på benen.

All uppmärksamhet kanske är bra uppmärksamhet, men viss uppmärksamhet förstärker bilder man hellre hade behållit i skrivbordslådan. Var det så att ni inte tänkte på det, Viking Line?

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981. Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag, fredag och lördag. Medlem av Tidningarnas förbund. Kontrollerad upplaga 2007: 7.285 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetslips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 4444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonssavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
tfn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
redaktion@nyan.ax
Arkiv: Marita Smeds
tfn (018) 528 465
arkiv@nyan.ax
Familjeredaktör:
Kiki Alberius-Forsman
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Johan Larsson
tfn (018) 528 462
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 457
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax

TRYCKERI Consa Print Ab, Mariehamn, ISSN 0359-1414

PRENUMERATIONSPRISER
1.7.2008
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 100 €
kvartal 51 €

STOPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	
Lörd	tor kl 14	tor kl 12	tor kl 12	
Target: onsdagar kl 12.00.				
Tel. 0600-9-1219. 5,05 € +Isa				

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäteriverket. © lantmäteriverket, tillstånd nr 364.

www.tallinksilja.fi
SILJA LINE
Torggatan 14, tel 16 711 eller 06001 74552 alla dagar kl. 08.00–21.00
(1,64€/besvärat samtal+alltid Ins/msa)

ÅLANDSTRAFIKEN tom 23.12-08

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR

Måndag-lördag

MAR	KAP
08.00	09.15
16.00	17.30
15.30	12.00
22.00	19.00

Söndag

MAR	KAP
12.00	13.15
18.30	19.30
17.30	14.00
23.00	20.00

Buss Stö-Kap av från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskä-
 ra 45 min före fartygets avg. Aven buss Kap-Stö (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank.
 Bussen går via Norrtälje.

Endast direkt bussanslutning till Uppsala från Rosellas ank. till Kapellskärl kl 17.30* samt till Rosella
 kl 12.00*. Bussen avgår kl 10.15* från Uppsala, Hjalmar Brantingsgatan/Tycho Hedens väg.
 *Söndagar från 21/9 ansl. till Rosellas ank. kl 19.30 samt avg. kl 14.00. Bussen avg. kl 12.15.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM
01.10 L	06.30
04.35 M	09.40
09.55 M I)	15.30
14.25 M	18.55
14.10 M	07.45
23.35 M	16.45
07.45 M	18.00 I)
03.20 L	20.10

ÅLAND-FINLAND dagligen

ÅLAND	ÅBO	H.FORS
03.30 L	07.35	
14.25 M	19.50	
23.45 M		10.00
14.10 M	08.45	
01.00 L	21.00	
04.25 M		17.30

I) Reservation för charteravgång. Kontakta vår resebutik för information.

M=Mariehamn
 L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före ord. avgång. Bokad bil
 skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. före ord. avgång.

BUSS: transfer med Sundqvists, Mariehamn (Storagatan 2)-Långnäs 1h före avgång.
 Aven Långnäs-Mariehamn alla avgångar, 12 EUR/person.

VIKING LINE

Storagatan 2, tel 260 111, boken. 262 11
www.vikingline.ax

Ta en paus...

	M:hamn	Sthlm
Alla dagar	10:00 →	15:45
	Sthlm	M:hamn
Sönd-Tisd	18:00 →	02:00
Onsd-Lörd	18:00 →	03:30

Bokning tel 28 040 www.birka.se

STADSBUSSEN			
Busstrafiken fr.o.m. 18.8			
Måndag – fredag			
06.50	AB		15.10 ABCD
07.20	ABCD		15.40 ABCD
07.50	ABCD	förd	16.10 ABCD
08.20	ABCD	B	16.40 ABCD
08.50	ABCD	A	17.10 ABCD
09.20	ABCD	B	17.40 AB
09.50	AB	A	18.20 B
10.20	AB	B	18.50 A
10.50	AB	A	19.20 B
11.20	AB	B	19.50 A
12.10	AB	–	20.20 B
12.40	AB	B	20.50 A
13.10	AB	A	21.20 B
13.40	AB	B	21.50 A
14.10	AB	A	22.20 B
14.40	AB	B	22.50 A

A = norrut, motsols

C = norrut, medsols

B = söderut, motsols

D = söderut, medsols

ARKIPELAG®
www.hotellarkipelag.com